

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 9 november 2023
(OR. en)

15182/23

**Interinstitutionellt ärende:
2023/0397(COD)**

**ELARG 79
COWEB 137**

FÖLJENOT

från:	Europeiska kommissionens generalsekreterare, undertecknat av Martine DEPREZ, direktör
inkom den:	9 november 2023
till:	Thérèse BLANCHET, generalsekreterare för Europeiska unionens råd
Komm. dok. nr:	COM(2023) 692 final
Ärende:	Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

För delegationerna bifogas dokument – COM(2023) 692 final.

Bilaga: COM(2023) 692 final

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 8.11.2023
COM(2023) 692 final

2023/0397 (COD)

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

MOTIVERING

1. BAKGRUND TILL FÖRSLAGET

• Motiv och syfte med förslaget

Bristande socioekonomisk konvergens mellan västra Balkan och EU har varit ett långvarigt problem som förvärrats av de ekonomiska effekterna av Rysslands oprovocerade och omotiverade anfallskrig mot Ukraina och tidigare av covid-19-pandemin. Västra Balkans ekonomiska konvergens i fråga om BNP per capita när det gäller köpkraftsstandarder ligger på mellan 30 % och 50 % av EU-genomsnittet och framskrider inte tillräckligt snabbt. Det är viktigt för västra Balkan, Europeiska unionen och för anslutningsprocessen att konvergenstakten påskyndas. En högre grad av konvergens kommer avsevärt att underlätta västra Balkans integration i EU.

Den ekonomiska konvergensen står i centrum för fördelarna med EU-medlemskapet: erfarenheterna från den femte omgången av EU:s utvidgning, där vissa av de nyare medlemsstaterna har uppnått inkomstnivåer på 90 % eller mer jämfört med EU-genomsnittet, visar vilken inverkan den ekonomiska integrationen och öppnandet av marknader till följd av medlemskapet på den inre marknaden, i kombination med sammanhållningspolitiken, har på den ekonomiska konvergensen. Med tanke på regionens särdrag kan en gradvis integration med den inre marknaden redan före anslutningen frigöra en del av fördelarna tidigare. En sådan gradvis integration måste förberedas noggrant och bör föregås av nära regionalt samarbete och integration som en förberedande åtgärd.

På grundval av detta har kommissionen utarbetat en **tillväxtplan** för västra Balkan (som redovisas i detalj i ett parallellt meddelande från kommissionen). Planen grundar sig på följande fyra pelare:

- Förbättrad ekonomisk integration med Europeiska unionen.
- Ekonomisk integration på västra Balkan: den gemensamma regionala marknaden.
- Grundläggande reformer.
- Ökat ekonomiskt stöd.

Den nuvarande faciliteten kommer att stå i centrum för tillväxtplanen. Det ekonomiska stödet kommer att ökas avsevärt, baserat på en ambitiös reformagenda med fokus på nödvändiga socioekonomiska reformer i kombination med grundläggande reformer, inbegripet rättsstatsprincipen och riktade investeringar. I och med planen kommer stränga villkor att införas genom att inrätta en betalningsmekanism som bygger på resultaten av dessa reformer. En sådan strategi kräver en helt ny utformning, som skiljer sig från de instrument för externt bistånd som för närvarande finns tillgängliga.

Det nuvarande ekonomiska stödet till västra Balkan och Turkiet inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) kommer att fortsätta i sin nuvarande form och inriktas på att öka den nationella lagstiftningens och den offentliga förvaltningens anpassning till EU:s regelverk och normer, med sikte på ett framtida EU-medlemskap.

Den nya faciliteten kommer därför att komplettera IPA III-strategin genom sin inriktning på de särskilda faktorerna för social och ekonomisk tillväxt.

IPA III är inriktat på en resultatbaserad programplaneringsprocess, men den nya faciliteten kommer dessutom att ha en betalningsmekanism som bygger på förhandsvillkor, där bidrag

och lån blandas på ett innovativt sätt, vilket kommer att ge stödmottagarna starkare incitament att genomföra viktiga strukturreformer.

För att fullt ut kunna dra nytta av tillväxtplanens möjligheter kommer varje stödmottagare att utarbeta en reformagenda med de viktigaste åtgärder som varje stödmottagare avser att vidta under perioden 2024–2027 för att påskynda den socioekonomiska konvergensen med EU. Kommissionen kommer att diskutera, utvärdera och anta reformagendan.

Reformagendan kommer att vara förenlig med stödmottagarens tillväxtstrategi, som är anpassad till stödmottagarens väg mot anslutning. Den kommer att innehålla viktiga grundläggande reformer som identifierats i anslutningsprocessen samt ett begränsat antal **centrala socioekonomiska reformer** som identifierats i tidigare ekonomiska reformprogram och som hädanefter kommer att integreras i reformagendorna. Detta kommer att bygga på ett snabbare genomförande av relevanta och sammanhängande **investeringar** inom ramen för den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan, en regional återspeglning av Global Gateway.

Dessa investeringar kommer att genomföras genom investeringsramen för västra Balkan och målsektorer som kommer att ha avgörande betydelse för socioekonomisk utveckling: konnektivitet, inklusive transport, energi, den gröna och den digitala omställningen, utbildning samt kompetensutveckling. Närliggande projekt eller program kommer att genomföras i samarbete med internationella finansinstitut och EU:s medlemsstaters utvecklingsbanker och kommer i sin tur att locka ytterligare investeringar från dem och den privata sektorn.

Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan för perioden 2024–2027 kompletterar således IPA III. Den är utformad som ett flexibelt instrument, anpassat till målet att påskynda grundläggande socioekonomiska reformer och föra regionen närmare EU, samtidigt som man säkerställer förutsebarhet, öppenhet och redovisningsskyldighet för medlen.

Västra Balkan har möjlighet att genomföra riktade reformer i samarbete med EU:s medlemsstater inom ramen för instrumentet för tekniskt stöd (TSD), eftersom samarbete med medlemsstaterna vid genomförandet av reformer kan bidra till att deras anslutning och integration påskyndas. Kommissionen kommer att utvärdera resultaten av det nuvarande pilotprojektet för instrument för tekniskt stöd med kandidatländer och potentiella kandidatländer och ytterligare undersöka hur deras deltagande i reformprojekt som omfattar flera länder kan underlättas inom ramen för instrumentet.

Den föreslagna faciliteten kommer att göra det möjligt för unionen att matcha sin politiska ambition med sin finansiella hävstång, i linje med unionens långsiktiga åtagande gentemot stödmottagarna på västra Balkan på deras väg mot EU-anslutning.

De maximala resurserna för genomförandet av faciliteten kommer att vara 6 miljarder euro (i löpande priser) för 2024–2027 för alla typer av stöd, varav upp till 2 miljarder euro kommer att utgöras av icke återbetalningspliktigt stöd och 4 miljarder euro subventionerade lån från unionen. Avsättningarna för finansiella skulder i den gemensamma avsättningsfonden för lånen kommer att komma från det icke återbetalningspliktiga stödet på 2 miljarder euro.

När det gäller den icke återbetalningspliktiga stödkomponenten kommer faciliteten att finansieras med ytterligare medel från den fleråriga budgetramens rubrik 6 som en del av halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen. I förslaget till ändring av förordningen om

den fleråriga budgetramen¹ fastställs därför att ytterligare 2 miljarder euro kommer att göras tillgängliga under rubrik 6 för stödet till västra Balkan.

Den nya faciliteten kommer att genomföras via genomförandemekanismer som har valts ut för att maximera ett snabbt genomförande av reformer och investeringar, samtidigt som nödvändiga kontroller upprätthålls och den administrativa bördan för kommissionen, stödmottagarna och andra genomförandepartner minimeras.

Stödet kommer att tillhandahållas via två genomförandemekanismer: 1) direkt stöd till stödmottagarnas nationella budgetar och 2) stöd till infrastrukturinvesteringar via investeringsramen för västra Balkan.

Minst hälften av det totala belopp som finns tillgängligt för att stödja faciliteten, omkring 3 miljarder euro, kommer gradvis att anslås till investeringsramen för västra Balkan, inklusive hela det icke återbetalningspliktiga stödet minus de belopp som ska reserveras för tekniskt och administrativt stöd för genomförandet av faciliteten samt för avsättningar, enligt beskrivningen nedan.

Kanalisering av fonder för kapitalinvesteringar via investeringsramen för västra Balkan kommer att ge ytterligare garantier mot förvaltningsrisker, med tanke på att investeringsramen har väletablerade finansiella kontrollsystem, som också bygger på de pelarbedömda kontrollstandarderna för de finansinstitut som genomför projektet. Investeringsramen för västra Balkan utgör en gemensam ram för samarbete mellan Europeiska kommissionen, medlemsstaternas bilaterala givare och finansinstitut. Alla investeringar kommer att baseras på principerna om att inte orsaka skada och att ingen ska lämnas utanför och kommer att bidra till det bredare målet att hjälpa regionens omställning till en grön, klimatneutral, klimatrezilient, digital och inkluderande ekonomi som är anpassad till EU:s regler och standarder.

Även om de två mekanismer som nämns ovan kommer att absorbera merparten av medlen kommer ett mindre belopp av instrumentets budget (motsvarande 1,5 %) att reserveras för tekniskt och administrativt stöd för genomförandet av faciliteten, t.ex. förberedande åtgärder, övervakning, kontroll, revision och utvärdering, som krävs för förvaltningen av faciliteten och uppnåendet av dess mål, särskilt studier, expertmöten, utbildningar, samråd med mottagarmyndigheterna, konferenser, samråd med berörda parter, informations- och kommunikationsåtgärder, inbegripet inkluderande utåtriktade åtgärder, och information om unionens politiska prioriteringar. Utgifterna får också täcka kostnader för annan stödverksamhet, t.ex. kvalitetskontroll och övervakning av projekt eller program på fältet samt kostnader för inbördes rådgivning och experter för bedömning och genomförande av reformer och investeringar.

Direkta utbetalningar till de nationella budgetarna och tillhandahållande av medel för inlämning av investeringsförslag för yttrande från den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan kommer att bidra till framsteg och de **betalningsvillkor** som anges i bidragsmottagarnas reformagendor kommer att uppfyllas. Betalningsvillkoren kommer att utgöras av en uppsättning kvalitativa och kvantitativa steg med en tidsplan för utbetalningar som är kopplade till specifika socioekonomiska reformer för att stimulera tillväxten, hjälpa partner att slå in på en hållbar konvergensbana och rikta dem mot specifika reformer kopplade till de grundläggande principerna i utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, kampen mot korruption och organiserad brottslighet.

¹ COM(2023) 337 final.

Makroekonomisk stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och övervakning av budgeten är allmänna villkor för betalningar som måste uppfyllas för att medlen ska kunna frigöras. **Utbetalningarna kommer att göras enligt en fast halvårsplan** på grundval av vederbörligen motiverade ansökningar om frigörande av medel från stödmottagarna och efter det att kommissionen kontrollerat att de berörda betalningsvillkoren uppfylls. Om betalningsvillkoren inte uppfylls kommer kommissionen att hålla inne eller dra av ett motsvarande belopp från betalningen.

Utbetalningen av motsvarande innehållna medel får ske inom tolv månader efter den ursprungliga tidsfristen i reformagendan, förutsatt att betalningsvillkoren är uppfyllda. Denna tidsfrist bör förlängas till 24 månader under det första genomförandeåret. I annat fall får motsvarande belopp dras av från stödmottagares tilldelning och omfördelas mellan övriga stödmottagare under de följande åren.

När det gäller finansieringen av de nationella budgetarna föreslås ett flernivåsystem för revision och kontroller: för det första kommer reformen av stödmottagarnas system för revision och kontroll att ingå som en del av reformerna inom ramen för ländernas reformagendor och för det andra kommer kommissionen att kunna genomföra detaljerade systemgranskningar av de nationella systemen för budgetgenomförande när som helst under projektcykeln. Om genomförandet sker genom indirekt förvaltning eller genom blandfinansiering (investeringsramen för västra Balkan) kommer kommissionen utöver sina egna system att förlita sig på kontrollsystemen för pelarbedömda enheter, som omfattar internationella finansinstitut eller EU-medlemsstaters utvecklingsbanker.

- **Förenlighet med befintliga bestämmelser inom området**

Stödet inom ramen för denna facilitet kommer att vara förenligt med och komplettera andra former av bilateralt stöd till västra Balkan genom andra EU-instrument, särskilt IPA III. Det kommer att bygga vidare på och förstärka det nuvarande stödet och göra det möjligt för regionen att påskynda genomförandet av den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan. För att uppnå de uppsatta målen bör särskild tonvikt läggas vid sektorer som sannolikt kommer att fungera som viktiga faktorer för social och ekonomisk utveckling: konnektivitet, transport, energi, digital omställning, innovation, utbildning och kompetensutveckling.

- **Förenlighet med unionens politik inom andra områden**

Genomförandet av förordningen kommer att vara förenligt med andra områden inom yttre åtgärder och utrikespolitik (t.ex. utvidgningsförhandlingar, föranslutningsstöd). Faciliteten kommer att komplettera dessa insatser genom att påskynda den socioekonomiska konvergensen i regionen med EU som förberedelse för ett framtida unionsmedlemskap.

2. RÄTTSLIG GRUND, SUBSIDIARITETSPRINCIPEN OCH PROPORCIONALITETSPRINCIPEN

- **Rättslig grund**

Detta förslag grundar sig på artiklarna 212 och 322 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Det läggs fram av kommissionen i enlighet med förfarandet i artikel 294 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

- **Subsidiaritetsprincipen (för icke-exklusiv befogenhet)**

Den föreslagna faciliteten är avsedd för stöd till stödmottagarna på västra Balkan för att uppnå konvergens med Europeiska unionen inom ramen för utvidgningspolitiken och därav är unionen bäst lämpad att tillhandahålla sådant stöd. Arbetet med att förbereda kandidatländer och potentiella kandidatländer för medlemskap i unionen kan bäst hanteras på unionsnivå.

Med tanke på omfattningen av det bistånd som behövs har EU en unik position för att kunna ge externt bistånd till västra Balkan på lång sikt på ett tidsmässigt lägligt, samordnat och förutsägbart sätt. EU kan utnyttja sin upplåningskapacitet för att låna ut till västra Balkan på fördelaktiga villkor och tillhandahålla icke återbetalningspliktigt stöd och garantier i ett flerårigt perspektiv.

Med sin närvaro på plats genom sina delegationer kan EU säkerställa omfattande tillgång till information om händelser som påverkar varje stödmottagare. Detta gör att EU konstant är medvetet om nya behov och omständigheter och därför kan anpassa stöd efter utvecklingsbehov och i nära samordning med andra bilaterala eller multilaterala givare.

- **Proportionalitetsprincipen**

Förslaget överensstämmer med proportionalitetsprincipen, eftersom det inte går utöver det minimum som krävs för att uppnå de uppsatta målen på europeisk nivå och vad som är nödvändigt för det ändamålet.

Faciliteten föreslås som en riktad åtgärd för att stödja påskyndade reformer i en region som måste komma ikapp EU för att säkerställa en smidig och ömsesidigt fördelaktig utvidgning av unionen. Dess struktur bygger i möjligaste mån på den befintliga stödstrukturen (IPA III) eller samma finansieringsmodeller (t.ex. investeringsramen för västra Balkan), eller baseras på befintliga men förenklade instrument (prestandabaserade instrument).

- **Val av instrument**

I enlighet med artikel 212 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, i vilken fastställs att det ordinarie lagstiftningsförfarandet ska användas för att besluta om åtgärder för att genomföra samarbetet med tredjeländer, har förslaget formen av en förordning, för att säkerställa att den tillämpas enhetligt, är bindande i sin helhet och direkt tillämplig.

3. RESULTAT AV EFTERHANDSUTVÄRDERINGAR, SAMRÅD MED BERÖRDA PARTER OCH KONSEKVENSBEDÖMNINGAR

- **Samråd med berörda parter**

Ett formellt samråd med berörda parter kunde inte genomföras på grund av det brådskande behovet av att utarbeta förslaget så att det kan antas i tid av medlagstiftarna och bli operativt 2024.

EU kommer att säkerställa lämplig kommunikation och synlighet kring målen och de åtgärder som genomförs inom ramen för denna facilitet, på västra Balkan, inom unionen och därutöver.

- **Konsekvensbedömning**

Förslaget är politiskt brådskande och det var därför inte möjligt att göra en konsekvensbedömning. Ett analysdokument i form av ett arbetsdokument från kommissionens

avdelningar som lägger fram de fakta som ligger till grund för förslaget kommer att utarbetas inom tre månader efter det att initiativet antagits.

- **Grundläggande rättigheter**

Ett förhandsvillkor för beviljande av stöd genom instrumentet är att stödmottagarna på västra Balkan fortsätter att respektera ändamålsenliga demokratiska mekanismer och institutioner, t.ex. ett parlamentariskt flerpartisystem och rättsstatsprincipen, och att de garanterar respekt för de mänskliga rättigheterna, även för minoriteter. Det engagemang för reformer och den starka politiska vilja som myndigheterna uttrycker är positiva tecken, vilket bekräftas i kommissionens bedömning av förberedelserna för EU-anslutningen som ingår i kommissionens meddelande om utvidgningspaketet 2023.

4. BUDGETKONSEKVENSER

De maximala resurser som kommer att tillhandahållas via faciliteten är 6 miljarder euro för 2024–2027 för alla typer av stöd, varav 2 miljarder euro utgörs av icke återbetalningspliktigt stöd och 4 miljarder euro subventionerade lån från unionen.

När det gäller bidragskomponenten kommer faciliteten att finansieras med ytterligare medel från den fleråriga budgetramens rubrik 6 som en del av halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen. I ändringen av förordningen om den fleråriga budgetramen föreskrivs ett ytterligare belopp på 2 miljarder euro som finns tillgängligt under rubrik 6 för stödet till västra Balkan.

Lånen kommer att tillhandahållas i den gemensamma avsättningsfonden med en avsättningsgrad på 9 % och avsättningen ska finansieras från 2 miljarder euro som föreslås som en del av halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen, som kommer att utgöra anslaget för denna facilitet.

Av den icke återbetalningspliktiga stöddelen kommer 1,5 % (30 miljoner euro) att anslås till utgifter för tekniskt och administrativt stöd i samband med förvaltningen av faciliteten, inklusive övervakning, kommunikation, revision och utvärdering.

Den återstående delen av det icke återbetalningspliktiga stödet samt lånekomponenten kommer att fördelas på grundval av formeln i bilaga I, där en stödmottagares befolkningsandel kombineras med den genomsnittliga BNP per capita på västra Balkan med respektive stödmottagares BNP per capita, varvid de två faktorerna ges en viktning på 60 % respektive 40 %.

5. ÖVRIGA INSLAG

- **Genomförande, övervakning, utvärdering och rapportering**

Förordningen innehåller detaljerade bestämmelser om genomförande, övervakning, rapportering och utvärdering.

Genomförandet inom ramen för instrumentet ska ske enligt de former och genomförandemetoder som anges i budgetförordningen.

Kommissionen kommer att kontinuerligt övervaka genomförandet av faciliteten. Med full respekt för fördragen kommer kommissionens avdelningar att samarbeta med Europeiska

utrikestjänsten i samband med genomförandet av faciliteten för att säkerställa samstämmighet i unionens yttre åtgärder. Vad gäller Serbien och Kosovo kommer Europeiska unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhet/kommissionens vice ordförande, i egenskap av medlare för dialogen om normalisering av förbindelserna mellan Serbien och Kosovo, att lämna sin bedömning.

Stödmottagarna bör inrätta ett övervakningssystem baserat på de kriterier som fastställts av kommissionen, och de förväntas rapportera till kommissionen varje år om genomförandet av sina reformagendor. Detta kommer att innebära rapportering om uppnåendet och framstegen mot uppnåendet av de fastställda målen för reformagendorna, om förbättringar av deras interna kontrollsystem, om deras budgetgenomförande och om eventuella belopp som betalats ut eller missbrukats och slutligen återkrävs av EU.

Kommissionen kommer att ge Europaparlamentet, rådet och den kommitté som avses i artikel 27 i förordningen en årlig bedömning av förvaltningen av de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten.

Kommissionen kommer även göra en efterhandsutvärdering av förordningen.

- **Ingående redogörelse för de specifika bestämmelserna i förslaget**

Genom denna förordning inrättas faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan.

Kapitel I (Allmänna bestämmelser) behandlar facilitetens innehåll (artikel 1), definitionerna (artikel 2), facilitetens allmänna och särskilda mål (artikel 3), de allmänna principerna (artikel 4) och förutsättningarna för stöd (artikel 5).

I kapitel II fastställs finansierings- och genomförandevillkoren för faciliteten. I artikel 6 fastställs i) finansieringsramen för faciliteten i form av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd och i form av tekniskt och administrativt stöd och ii) stödet i form av lån. I artikel 7 anges formerna för genomförandet av faciliteten, dvs. direkt och indirekt förvaltning i enlighet med budgetförordningen. I artikel 8 fastställs de regler om stödberättigande och ursprung som är tillämpliga på faciliteten, samtidigt som det fastställs att reglerna för tilldelningsförfaranden kan begränsas på grund av verksamhetens art eller när en verksamhet påverkar säkerheten och den allmänna ordningen. Artikel 9 omfattar det avtal om faciliteten som ska ingås mellan kommissionen och stödmottagarna och som särskilt fastställer bestämmelserna om revision och kontroll samt skyldigheter och villkor för utbetalningar. Bestämmelser om överföringar, årliga delutbetalningar och åtagandebemyndiganden återfinns i artikel 10.

I kapitel III (Reformagendor) beskrivs kraven och grunderna för utformningen av reformagendorna (artikel 11) och de allmänna principerna för finansiering, inklusive betalningsvillkoren för utbetalningar (artikel 12). I artikel 13 beskrivs de reformagendor som ska läggas fram av stödmottagarna, förfarandet för detta samt de delar som bör ingå i reformagendorna, inklusive reformer och investeringsområden som bör finansieras av faciliteten, och systemen för att förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter när medel från faciliteten används.

Kommissionen kommer att bedöma reformagendorna enligt de kriterier som fastställs i artikel 14 och fatta ett genomförandebeslut enligt artikel 15, i vilket det bland annat kommer att fastställas det indikativa lånestödbelopp som ska utbetalas vid tillfredsställande uppfyllande av betalningsvillkoren, tidsfristen för sådant uppfyllande samt den förfinansiering som

stödmottagarna kommer att vara berättigade till. I artikel 16 ges kommissionen eller stödmottagaren möjlighet att lägga fram ett förslag om ändring av reformagendan.

Artikel 17 omfattar låneavtal som ska ingås mellan kommissionen och varje stödmottagare och reglerna för kommissionens upplåning på marknaderna, medan artikel 18 fastställer avsättningsräntan och förfarandet för översyn av denna. I artikel 19 föreskrivs en mekanism för finansiering av investeringar inom ramen för faciliteten genom investeringsramen för västra Balkan.

Reglerna för utbetalning av förfinansiering till stödmottagarna, med förbehåll för att förutsättningen enligt artikel 5 respekteras, fastställs i artikel 20. I artikel 21 beskrivs förfarandet för utbetalningar när både de allmänna villkoren för makroekonomisk stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och övervakning av budget- och betalningsvillkoren i reformagendorna har uppfyllts.

Betalningarna kommer att ske halvårsvis, efter det att stödmottagaren har lämnat in en ansökan om frigörande av medel som visar att de relevanta betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt i form av kvalitativa och kvantitativa steg. Vid en negativ bedömning av kommissionen kommer en del av det belopp som motsvarar de betalningsvillkor som inte uppfylls att hållas inne. De inestående medlen skulle endast frigöras när stödmottagaren på ett korrekt sätt har motiverat, som en del av den efterföljande ansökan om frigörande av medel, att den har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa ett tillfredsställande uppfyllande av de relevanta betalningsvillkoren. Om så inte är fallet får kommissionen omfördela beloppen till andra stödmottagare. I denna artikel fastställs också att inget belopp kommer att betalas för kvalitativa eller kvantitativa steg som inte har fullgjorts senast den 31 december 2028, samtidigt som kommissionen bemyndigas att minska beloppen om unionens ekonomiska intressen påverkas eller om stödmottagarna allvarligt bryter mot en skyldighet som härrör från avtal som ingåtts inom ramen för faciliteten.

Kapitel IV (Skydd av unionens ekonomiska intressen) fastställer de bestämmelser som kommissionen och stödmottagarna ska följa för att säkerställa ändamålsenliga kontroller av genomförandet av faciliteten. I artikel 22 beskrivs närmare de skyldigheter som ska återspeglas i faciliteten och låneavtalen, vilka kommer att omfatta lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, för att undvika dubbelfinansiering och vidta rättsliga åtgärder för att återfå medel som har missbrukats, insamling av tillräckliga uppgifter om mottagarna av medel inom ramen för faciliteten och de rättigheter som ska ges till kommissionen, Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och Europeiska åklagarmyndigheten (Eppo) när det är tillämpligt. Denna artikel ger också kommissionen rätt att minska eller återkräva belopp om unionens ekonomiska intressen påverkas eller om stödmottagarna allvarligt åsidosätter en skyldighet som härrör från avtal som ingåtts inom ramen för faciliteten. I artikel 23 fastställs bestämmelser för stödmottagarnas interna kontrollsystem.

Kapitel V (Övervakning, rapportering och utvärdering) omfattar bestämmelser om fastställande av de indikatorer och resultatramar som används vid övervakning och utvärdering (artikel 24) och efterhandsutvärdering av faciliteten (artikel 25).

Kapitel VI (Slutbestämmelser) fastställer utövandet av delegering av befogenheter avseende avsättningsnivån (artikel 26), kommittéförfarandet (artikel 27), bestämmelserna om information, kommunikation och publicitet (artikel 28) samt ikraftträdandet (artikel 29).

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING

om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 212 och 322.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av revisionsrättens yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet och

av följande skäl:

- (1) Det ligger i unionens och dess partners på västra Balkan² gemensamma intresse att påskynda insatserna för att reformera de senares politiska, rättsliga och ekonomiska system med tanke på deras framtida medlemskap i unionen. Utsikterna till medlemskap i unionen har en kraftfull omvälvande effekt, med positiva demokratiska, politiska, ekonomiska och samhälleliga förändringar.
- (2) Det är nödvändigt att tidigarelägga några av fördelarna med ett EU-medlemskap före anslutningen. Ekonomisk konvergens står i centrum för dessa fördelar. För närvarande är konvergensen mellan västra Balkan när det gäller BNP per capita uttryckt i köpkraftsstandarder fortfarande låg, på mellan 30 % och 50 % av unionsgenomsnittet, och takten är inte tillräckligt snabb.
- (3) För att minska denna skillnad antog Europeiska kommissionen ett meddelande om en tillväxtplan för västra Balkan som bygger på fyra pelare: a) Öka integrationen med EU:s inre marknad, b) främja regional ekonomisk integration på grundval av EU:s regler och standarder genom att fullt ut genomföra den befintliga handlingsplanen för den gemensamma regionala marknaden, c) fördjupa reformer som syftar till att påskynda tillväxten i regionen, främja ekonomisk konvergens och stärka den regionala stabiliteten och d) inrätta ett nytt finansieringsinstrument: faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan.
- (4) Genomförandet av den tillväxtplanen kräver ökad finansiering inom ramen för ett särskilt nytt finansieringsinstrument, faciliteten för reformer och tillväxt, för att hjälpa regionen att genomföra tillväxtfrämjande reformer, regional integration och den gemensamma regionala marknaden.

² Albanien, Bosnien och Hercegovina, Kosovo*, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

- (5) För att uppnå dessa mål bör särskild tonvikt läggas vid sektorer som sannolikt kommer att fungera som viktiga faktorer för social och ekonomisk utveckling: konnektivitet, inklusive transport, energi, grön och digital omställning, utbildning och kompetensutveckling.
- (6) Transportinfrastruktur är nödvändig för att förbättra förbindelserna mellan partnerna på västra Balkan och med EU. Den bör bidra till att integrera regionen i unionen. I sitt förslag om översyn av ramen för det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) tog kommissionen med en ny korridor som korsar västra Balkan (korridoren mellan västra och östra Medelhavet). TEN-T-nätet bör ligga till grund för finansieringen av transportinfrastrukturen i regionen.
- (7) Faciliteten bör stödja investeringar och reformer som främjar stödmottagarnas väg mot den digitala omställningen av ekonomin och samhället i linje med EU:s vision för 2030, som presenteras i kommissionens meddelande *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet*³. Den bör sträva efter att bidra till att stödmottagarna uppnår de allmänna syften och de digitala mål som rör unionen. I enlighet med kommissionens meddelande av den 15 juni 2023⁴ bör 5G-verktygslådan för cybersäkerhet vara referensen för EU-finansiering för att säkerställa säkerhet, motståndskraft och skydd av den digitala infrastrukturens integritet i regionen.
- (8) Unionens stöd inom ramen för faciliteten bör inte ersätta det bilaterala och regionala stöd som tillhandahålls enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529⁵, som inriktas på att förbereda mottagarna för unionsmedlemskap, utan komplettera och bygga vidare på det, samtidigt som redan befintliga mekanismer och strukturer används där så är möjligt. Strategin bör bygga på den befintliga utvidgningsmetoden, särskilt den reviderade metoden för 2020⁶, och den ekonomiska planen och investeringsplanen⁷ från samma år.
- (9) Stödet inom ramen för faciliteten bör ges för att uppfylla allmänna och specifika mål, på grundval av fastställda kriterier och tydliga betalningsvillkor. De allmänna målen för faciliteten bör vara att påskynda den regionala ekonomiska integrationen, den gradvisa integrationen med unionens inre marknad, den socioekonomiska konvergensen mellan ekonomierna på västra Balkan och anpassningen till unionens lagar, regler, standarder, politik och praxis med sikte på unionsmedlemskap. Faciliteten bör också bidra till att påskynda reformer kopplade till de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, däribland rättsstatsprincipen, offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd, förvaltning av offentliga finanser och bekämpning av korruption. Dessa mål bör eftersträvas på ett sådant sätt att de ömsesidigt förstärker varandra.
- (10) Faciliteten bör främja principerna om utvecklingseffektivitet, respektera additionaliteten till det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument och sträva efter att undvika överlappning mellan stöd enligt denna förordning och annat stöd som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer samt multilaterala och regionala organisationer och enheter.

³ COM(2021) 118 final.

⁴ *Implementation of the 5G cybersecurity Toolbox*, COM(2023) 4049 final.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) (EUT L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

⁶ COM(2022) 57 final.

⁷ COM(2020) 641 final.

- (11) Faciliteten bör säkerställa överensstämmelse med och stöd till de allmänna målen för unionens yttre åtgärder enligt artikel 21 i fördraget om Europeiska unionen, inbegripet respekten för de grundläggande rättigheterna enligt EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna. Den kommer särskilt att säkerställa skydd och främjande av de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.
- (12) Verksamheten inom ramen för faciliteten bör stödja framstegen mot målen för hållbar utveckling, Parisavtalet och Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, Förenta nationernas konvention om biologisk mångfald och Förenta nationernas konvention för bekämpning av ökenspridning och bör inte bidra till miljöförstöring eller skada miljön eller klimatet. Åtgärder som finansieras inom ramen för faciliteten bör vara i linje med stödmottagarnas nationella energi- och klimatplaner, deras nationellt fastställda bidrag och ambition att uppnå klimatneutralitet senast 2050. Faciliteten bör bidra till begränsningsåtgärderna och till förmågan att anpassa sig till klimatförändringarnas negativa effekter och främja klimatresiliens.
- (13) Genomförandet av denna förordning bör vägledas av principerna om jämlikhet och icke-diskriminering inom ramen för jämlikhetsunionens strategier. Den bör främja jämställdhet mellan könen och stärka kvinnors och flickors egenmakt samt sträva efter att värna och främja kvinnors och flickors rättigheter i linje med EU:s handlingsplaner för jämställdhet samt relevanta rådsslutsatser och internationella konventioner. Genomförandet av faciliteten bör ske i linje med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och säkerställa tillgänglighet i investeringar och tekniskt bistånd.
- (14) Denna förordning bör främja den gröna agendan för västra Balkan⁸ genom att förstärka miljöskyddet, bidra till begränsning av klimatförändringarna, ökamotståndskraften mot klimatförändringarna och påskynda övergången till en koldioxidsnål ekonomi.
- (15) Den facilitet som inrättas genom denna förordning återspeglar den europeiska gröna given som Europas strategi för hållbar tillväxt och vikten av att ta itu med klimatmålen och målen för biologisk mångfald i linje med åtagandena i det interinstitutionella avtalet. Faciliteten bör därför bidra till att uppnå det övergripande målet att 30 % av unionens budgetutgifter ska gå till stöd för klimatmålen och 7,5 % 2024 och 10 % 2026 och 2027 till stöd för målen för biologisk mångfald. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som kanaliseras genom investeringsramen för västra Balkan bör ägnas åt klimatmålen. Faciliteten bör stödja verksamhet som till fullo respekterar unionens standarder och prioriteringar för klimat och miljö och principen om att inte orsaka betydande skada i den mening som avses i artikel 17 i förordning (EU) 2020/852⁹.
- (16) Kommissionen bör i samarbete med medlemsstaterna och stödmottagarna bidra till ökad öppenhet och ansvarsskyldighet vid tillhandahållandet av stöd, bland annat genom att genomföra lämpliga interna kontrollsystem och politik för bedrägeribekämpning. Stödet inom ramen för faciliteten bör göras tillgängligt under förutsättning att varje stödmottagare fortsätter att respektera kraven på och

⁸ SWD(2020) 223 final, 6.10.2020.

⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 av den 18 juni 2020 om transparens i transaktioner för värdepappersfinansiering och om återanvändning samt om ändring av förordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198, 22.6.2020, s. 13).

upprätthålla ändamålsenliga demokratiska mekanismer och institutioner, inbegripet ett parlamentariskt flerpartisystem och rättsstatsprincipen, och att garantera respekt för mänskliga rättigheter, däribland rättigheterna för personer som tillhör minoriteter. En annan förutsättning bör vara att Serbien och Kosovo engagerar sig konstruktivt i normaliseringen av sina förbindelser i syfte att fullt ut genomföra alla sina respektive skyldigheter enligt avtalet om vägen till normalisering och dess genomförandebilaga samt alla tidigare dialogavtal. De bör också inleda förhandlingar om det övergripande avtalet om normalisering av förbindelserna.

- (17) Det totala maximibeloppet för unionens stöd genom faciliteten bör vara 6 miljarder euro i löpande priser för perioden 2024–2027, varav upp till 2 miljarder euro i icke återbetalningspliktigt stöd och 4 miljarder euro i subventionerade lån från unionen som avsatts från beloppet på 2 miljarder euro. Minst hälften av det totala beloppet bör tilldelas genom investeringsramen för västra Balkan, inklusive hela det icke återbetalningspliktiga stödet, mindre 1,5 % av det tekniska biståndet samt de belopp som krävs för att finansiera lånen.
- (18) I denna förordning fastställs en finansieringsram för hela löptiden för detta instrument, som ska utgöra det särskilda referensbeloppet, i den mening som avses i punkt 18 i det interinstitutionella avtalet av den 16 december 2020 mellan Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen om budgetdisciplin, samarbete i budgetfrågor och sund ekonomisk förvaltning samt om nya egna medel, inbegripet en färdplan för införandet av nya egna medel, för Europaparlamentet och rådet under det årliga budgetförfarandet.
- (19) Finansiella skulder i samband med lån enligt denna facilitet bör inte stödjas av garantin för yttre åtgärder, genom undantag från artikel 31.3 andra meningen i förordning (EU) 2021/947. Stöd i form av lån inom ramen för denna facilitet bör utgöra ekonomiskt stöd i den mening som avses i artikel 220.1 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046. Ett vägledande finansieringsbelopp för varje stödmottagare bör beräknas på grundval av den formel som anges i bilaga I, där en stödmottagares befolkningsandel kombineras med den genomsnittliga BNP per capita på västra Balkan i förhållande till respektive stödmottagares BNP per capita, varvid de två faktorerna ges en viktning på 60 % respektive 40 %. Om betalningsvillkoren för frigörande av medel inte är uppfyllda får kommissionen omfördela en del av eller hela beloppet till andra stödmottagare.
- (20) Övergripande finansiella regler som antas av Europaparlamentet och rådet på grundval av artikel 322 i EUF-fördraget bör vara tillämpliga på denna förordning. Dessa regler fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046¹⁰ och anger särskilt förfarandet för upprättande och genomförande av budgeten genom bidrag, upphandling, indirekt förvaltning, ekonomiskt stöd, blandfinansieringsinsatser och ersättning till externa experter samt föreskriver kontroller av de finansiella aktörernas ansvar.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/20 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1) <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>.

- (21) Restriktioner av stödberättigandet i tilldelningsförfaranden inom ramen för faciliteten bör tillåtas med hänsyn till insatsens specifika karaktär eller när insatsen påverkar säkerheten eller den allmänna ordningen.
- (22) För att säkerställa ett effektivt genomförande av faciliteten, inbegripet underlättande av integrationen av stödmottagarna på västra Balkan i de europeiska värdekedjorna, bör alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för denna facilitet ha ursprung i medlemsstater, stödmottagare, avtalsslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och länder som omfattas av bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947¹¹ och bilaga I till förordning (EU) 2021/1529 samt länder för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd föreligger, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder.
- (23) Med respekt för principen att unionens budget fastställs årsvis bör möjligheten att utnyttja den flexibilitet som medges i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 för andra politikområden säkerställas, bland annat i form av överföringar och ingående av nya åtaganden för anslagna medel, för att säkerställa att unionsmedlen används effektivt och således maximera de unionsmedel som är tillgängliga inom ramen för faciliteten.
- (24) Genomförandet av faciliteten för västra Balkan bör stödjas av en sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och investeringsprioriteringar hos varje stödmottagare på västra Balkan (en reformagenda), som utgör en ram för att främja den socioekonomiska tillväxten, är tydligt formulerad och anpassad till unionens anslutningskrav. Reformagendan kommer att fungera som en övergripande ram för att uppnå målen för denna facilitet.
- (25) Utbetalningen av unionsstöd bör villkoras av att betalningsvillkoren uppfylls och av mätbara framsteg i genomförandet av de reformer som anges i de reformagendor som bedömts och formellt godkänts av kommissionen. Utbetalningen av medel bör struktureras i enlighet med detta och återspegla facilitetens mål.
- (26) Reformagendorna bör omfatta riktade reformåtgärder och prioriterade investeringsområden, tillsammans med betalningsvillkor i form av kvalitativa och kvantitativa steg som visar på tillfredsställande framsteg eller slutförande av dessa åtgärder, och en vägledande tidsplan för genomförandet av dessa åtgärder. Dessa steg bör planeras till senast den 31 augusti 2027, även om genomförandet av de åtgärder som dessa steg avser får sträcka sig längre än 2027, dock längst till den 31 december 2028.
- (27) Reformagendorna bör innehålla en redogörelse för stödmottagarnas system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, korruption, bedrägeri och intressekonflikter vid användningen av medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten, samt för de arrangemang som syftar till att undvika dubbelfinansiering från faciliteten och andra unionsprogram eller givare.
- (28) Åtgärder inom ramen för reformagendorna bör vid behov bidra till att förbättra effektiviteten hos system för förvaltning och kontroll av de offentliga finanserna,

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/947 av den 9 juni 2021 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete – Europa i världen om ändring och upphävande av Europaparlamentets och rådets beslut nr 466/2014/EU och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1601 och rådets förordning (EG, Euratom) nr 480/2009 (EUT L 209, 14.6.2021, s. 1) ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>.

kampen mot korruption, bedrägerier och organiserad brottslighet samt till ett ändamålsenligt system för kontroll av statligt stöd, i syfte att säkerställa rättvisa villkor för alla företag. Sådana åtgärder bör genomföras av stödmottagaren före ett preliminärt datum som kan fastställas för varje åtgärd i ett tidigt skede av facilitetens genomförande.

- (29) Kommissionen bör bedöma varje reformagenda utifrån den förteckning över kriterier som fastställs i denna förordning. För att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen godkänna dessa reformagendor. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011¹². Kommissionen kommer att vederbörligen beakta rådets beslut 2010/427/EU och Europeiska utrikestjänstens roll i förekommande fall, och särskilt när den övervakar uppfyllandet av förutsättningarna för unionsstöd.
- (30) Kommissionens genomförandebeslut som avses i denna förordning bör samtidigt utgöra ett arbetsprogram i den mening som avses i artikel 110.2 i budgetförordningen när det gäller beloppet för icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd enligt denna förordning.
- (31) Med tanke på behovet av flexibilitet i genomförandet av faciliteten bör det vara möjligt för en stödmottagare att lämna en motiverad begäran till kommissionen om att ändra genomförandebeslutet, om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, inte längre kan uppnås, vare sig helt eller delvis, på grund av objektiva omständigheter. En stödmottagare bör kunna lämna in en motiverad begäran om ändring av reformagendan, bland annat genom att föreslå tillägg i förekommande fall.
- (32) Kommissionen bör kunna ändra genomförandebeslutet, särskilt för att beakta en ändring av de tillgängliga beloppen.
- (33) Vid omfördelning av stöd inom ramen för denna facilitet som skulle leda till ytterligare stöd till en stödmottagare bör denna stödmottagare lämna in en reviderad reformagenda med ytterligare åtgärder som ska uppnås.
- (34) Ett facilitetsavtal bör ingås med varje stödmottagare för att fastställa principerna för det finansiella samarbetet mellan unionen och stödmottagaren och för att specificera de nödvändiga mekanismerna för kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision av unionsfinansiering inom ramen för faciliteten, regler om skatter och avgifter samt åtgärder för att förebygga, upptäcka, utreda och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter. Följaktligen bör ett låneavtal också ingås med varje stödmottagare med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering som tillhandahålls i form av lån.
- (35) Ekonomiskt stöd till reformagendorna bör vara möjligt i form av lån. Mot bakgrund av västra Balkans akuta finansieringsbehov är det lämpligt att organisera det ekonomiska stödet inom ramen för den diversifierade finansieringsstrategi som föreskrivs i artikel 220a i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 och som inrättats som den enda finansieringsmetoden däri, vilket förväntas öka likviditeten i unionens obligationer och göra unionens emissioner mer attraktiva och kostnadseffektiva.

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13) ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>.

- (36) Det är lämpligt att bevilja lån till stödmottagarna till mycket förmånliga villkor, med en längsta löptid på 40 år och en återbetalning av kapitalbeloppet som inte inleds före 2034. Det är också lämpligt att göra undantag från artikel 220.4 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.
- (37) Med tanke på att de finansiella riskerna i samband med stödet till mottagarna i form av lån inom ramen för detta instrument är jämförbara med de finansiella risker som är förknippade med lånetransaktioner enligt förordning (EU) 2021/947, bör avsättningarna för den finansiella skulden från lån enligt denna förordning utgöras av 9 % i enlighet med artikel 211 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046. Finansieringen av avsättningarna bör komma från anslaget på 2 miljarder euro inom ramen för detta instrument.
- (38) I syfte att säkerställa att avsättningsnivån förblir tillräcklig för de finansiella riskerna bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt delegeras till kommissionen med avseende på att ändra avsättningsnivån. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016¹³. För att säkerställa lika stor delaktighet i utarbetandet av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med utarbetande av delegerade akter.
- (39) För att maximera hävstångseffekten av unionens ekonomiska stöd för att locka ytterligare investeringar och för att säkerställa EU:s kontroll över utgifterna bör de infrastrukturinvesteringar som stöder reformagendorna genomföras genom investeringsramen för västra Balkan. Enskilda projekt eller program bör lämnas in till den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan för yttrande först efter det att de relevanta betalningsvillkor som fastställs i reformagendorna har uppfyllts. Om de relevanta betalningsvillkoren för investeringar inte uppfylls inom ett år får kommissionen omfördela investeringsfinansieringen inom investeringsramen för västra Balkan till de återstående stödmottagarna.
- (40) För att säkerställa att stödmottagarna förfogar över startfinansiering för genomförandet av de första reformerna bör varje stödmottagare ha tillgång till upp till 7 % av det totala belopp som planeras inom ramen för denna facilitet i form av förfinansiering, under förutsättning att finansiering finns tillgänglig och att förutsättningarna för stödet inom ramen för faciliteten är uppfyllda.
- (41) Det är viktigt att garantera både flexibilitet och planeringsmöjligheter när unionsstöd ges till stödmottagarna på västra Balkan. För detta ändamål bör medel inom ramen för faciliteten frigöras enligt en fast halvårsplan, förutsatt att finansiering finns tillgänglig, på grundval av en begäran om frigörande av medel som lämnats in av stödmottagarna och efter det att kommissionen har kontrollerat att både de allmänna villkoren för makrofinansiell stabilitet, sund offentlig ekonomisk förvaltning, öppenhet och tillsyn av budgeten och de relevanta betalningsvillkoren är uppfyllda. Om ett betalningsvillkor inte uppfylls i enlighet med den vägledande tidsplan som anges i beslutet om godkännande av reformagendan kan kommissionen delvis eller helt hålla inne de medel som motsvarar detta villkor. Utbetalningen av motsvarande medel som

¹³ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

hållits inne kan ske under nästa period för frigörande av medel och upp till tolv månader efter den ursprungliga tidsfrist som anges i den preliminära tidsplanen, förutsatt att betalningsvillkoren är uppfyllda. Under det första genomförandeåret bör denna tidsfrist förlängas till 24 månader från den ursprungliga negativa bedömningen.

- (42) Genom undantag från artikel 116.2 och 116.5 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 är det lämpligt att fastställa betalningsfristen för bidrag till statsbudgetar från och med den dag då beslutet om att godkänna utbetalningen till stödmottagaren meddelas och att utesluta att kommissionen betalar dröjsmålsränta till stödmottagaren.
- (43) Inom ramen för unionens restriktiva åtgärder, som antas på grundval av artikel 29 i fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*) och artikel 215.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EU-fördraget*), får inga medel eller ekonomiska resurser göras tillgängliga, direkt eller indirekt, till eller till förmån för juridiska personer, enheter eller organ som är uppförda på förteckningen. Sådana på en förteckning uppförda enheter, och enheter som ägs eller kontrolleras av dem, kan därför inte få stöd genom faciliteten.
- (44) I enlighet med förordning (EU, Euratom) 2018/1046, Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013¹⁴ och rådets förordningar (EG, Euratom) nr 2988/95¹⁵, (Euratom, EG) nr 2185/96¹⁶ och (EU) 2017/1939¹⁷ ska unionens ekonomiska intressen skyddas genom proportionerliga åtgärder, inbegripet åtgärder som rör förebyggande, upptäckt, korrigerande och utredning av oriktigheter, bedrägeri, korruption, intressekonflikter, dubbelfinansiering samt återvinning av förlorade, felaktigt utbetalda eller felaktigt använda medel.
- (45) I enlighet med förordningarna (Euratom, EG) nr 2185/96 och (EU, Euratom) nr 883/2013 bör Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ha möjlighet att genomföra administrativa undersökningar, inklusive kontroller och inspektioner på plats, för att fastställa om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen.
- (46) I enlighet med artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 bör nödvändiga rättigheter och nödvändig tillgång beviljas kommissionen, Olaf, Europeiska revisionsrätten och i förekommande fall även Eppo, även av tredje parter som är involverade i förvaltningen av medel från unionen.
- (47) Kommissionen bör säkerställa att unionens ekonomiska intressen effektivt skyddas inom ramen för faciliteten. Med tanke på att det ekonomiska biståndet till stödmottagarna på västra Balkan har varit väl dokumenterat, även under indirekt

¹⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1). ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>.

¹⁵ Rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen (EGT L 312, 23.12.1995, s. 1) ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>.

¹⁶ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>.

¹⁷ Rådets förordning (EU) 2017/1939 av den 12 oktober 2017 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Europeiska åklagarmyndighet (EUT L 283, 31.10.2017, s. 1), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>.

förvaltning och med beaktande av deras gradvisa anpassning till unionens normer och praxis för intern kontroll, kan kommissionen samtidigt i stor utsträckning förlita sig på att de nationella systemen för intern kontroll och förebyggande av bedrägerier fungerar. I synnerhet bör kommissionen och Olaf utan dröjsmål informeras om alla misstänkta fall av oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter som påverkar förvaltningen av medel inom ramen för faciliteten.

- (48) Stödmottagarna bör utan dröjsmål till kommissionen rapportera oriktigheter, inbegripet bedrägerier, som har blivit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande och hålla kommissionen underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena fortskrider. Med tanke på målet om en anpassning till god praxis i medlemsstaterna bör rapporteringen ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.
- (49) Varje stödmottagare bör inrätta ett övervakningssystem som innehåller en halvårsrapport om uppfyllandet av betalningsvillkoren i dess agenda som åtföljer den halvårsvisa begäran om frigörande av medel. Stödmottagarna bör samla in uppgifter och information som möjliggör förebyggande, upptäckt och korrigerande av oriktigheter, bedrägeri, korruption och intressekonflikter i samband med åtgärder som stöds av faciliteten.
- (50) Kommissionen bör säkerställa att tydliga övervaknings- och utvärderingsmekanismer införs för att sörja för en effektiv ansvarsskyldighet och öppenhet vid genomförandet av unionens budget samt en effektiv bedömning av framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning.
- (51) Kommissionen bör lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och den kommitté som avses i denna förordning om hur genomförandet av förordningen och faciliteten fortskrider.
- (52) Kommissionen bör genomföra en utvärdering av faciliteten när inrättandet har slutförts.
- (53) Stödmottagarnas kommunikationskapacitet bör förbättras för att säkerställa förekomsten av starka och fria pluralistiska medier och allmänhetens stöd för och förståelse av unionens värderingar och de fördelar och skyldigheter som ett potentiellt medlemskap i unionen innebär, samtidigt som desinformation och informationsmanipulering bekämpas. Unionsfinansieringens synlighet bör också säkerställas.
- (54) Eftersom målen för denna förordning inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i EU-fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen enligt nämnda artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (55) Med tanke på de ambitiösa allmänna målen för denna facilitet inom en kort genomförandeperiod bör denna förordning träda i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 1

Innehåll

1. Genom denna förordning inrättas faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan (*faciliteten*).

I förordningen fastställs facilitetens mål, finansiering och budget för perioden 2024–2027 samt formerna för unionsfinansiering inom ramen för faciliteten och reglerna för tillhandahållande av sådan finansiering.

2. Faciliteten ska ge stöd till västra Balkan för socioekonomiska reformer och investeringar för att genomföra deras respektive reformagendor, i enlighet med kapitel III.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *stödmottagare*: något av följande: Albanien, Bosnien och Hercegovina*, Kosovo, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien.
2. *utvidgningspaketet*: det årliga meddelandet om EU:s utvidgningspolitik och åtföljande arbetsdokument från kommissionens avdelningar.
3. *facilitetsavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och stödmottagaren och som fastställer principerna för det ekonomiska samarbetet mellan stödmottagaren och kommissionen enligt denna förordning. Detta arrangemang utgör en finansieringsöverenskommelse i den mening som avses i artikel 114.2 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 vad gäller fonder enligt artikel 6.2 a.
4. *låneavtal*: ett avtal som ingås mellan kommissionen och stödmottagaren och som fastställer villkoren för stöd från faciliteten.
5. *reformagendor*: ett omfattande paket med en sammanhängande och prioriterad uppsättning riktade reformer och prioriterade investeringsområden för varje stödmottagare, inklusive betalningsvillkor som är knutna till tillfredsställande framsteg eller slutförande av dessa åtgärder, och en vägledande tidsplan för genomförandet av dessa åtgärder.
6. *åtgärder*: reformer och investeringar inom ramen för reformagendorna i enlighet med kapitel III.
7. *betalningsvillkor*: villkor för frigörande av medel i form av observerbara och mätbara kvalitativa eller kvantitativa steg som ska genomföras av stödmottagarna, enligt vad som anges i reformagendorna enligt kapitel III som villkor för frigörande av medel.

* Denna beteckning påverkar inte ståndpunkter om Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/1999 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

8. *blandfinansieringsinsats*: en insats som stöds genom unionens budget och i vilken icke återbetalningspliktiga former av stöd från unionens budget kombineras med återbetalningspliktiga former av stöd från institut för utvecklingsfinansiering eller andra offentliga finansieringsinstitut eller från kommersiella finansieringsinstitutioner och investerare.

Artikel 3
Facilitetens mål

1. Facilitetens allmänna mål ska vara att
 - a) påskynda den regionala ekonomiska integrationen och den gradvisa integrationen med unionens inre marknad,
 - b) påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan stödmottagarnas ekonomier och unionen,
 - c) påskynda anpassningen till unionens värden, lagar, regler, standarder, politik och praxis med sikte på unionsmedlemskap.
2. De särskilda målen för faciliteten ska omfatta att
 - a) påskynda stödmottagarnas omställning till hållbara och inkluderande ekonomier som kan stå emot konkurrenstrycket på unionens inre marknad och till ett stabilt investeringsklimat,
 - b) främja regional ekonomisk integration, särskilt genom framsteg i upprättandet av den gemensamma regionala marknaden,
 - c) främja stödmottagarnas ekonomiska integration med unionens inre marknad,
 - d) stödja regional ekonomisk integration och förbättrad integration med EU:s inre marknad genom förbättrad konnektivitet i regionen i överensstämmelse med de transeuropeiska näten,
 - e) påskynda den gröna omställningen i överensstämmelse med den gröna agendan för västra Balkan 2020 och omfatta alla ekonomiska sektorer, särskilt energisektorn, inbegripet omställningen till en klimatneutral, klimattålig och cirkulär ekonomi med minskade koldioxidutsläpp,
 - f) främja den digitala omställningen som en drivkraft för hållbar utveckling och inkluderande tillväxt,
 - g) främja innovation, särskilt för små och medelstora företag och till stöd för den gröna och den digitala omställningen,
 - h) främja utbildning av hög kvalitet, omskolning och kompetenshöjning samt sysselsättningspolitik,
 - i) ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, genom att främja ett oberoende rättsväsende, förstärkt säkerhet, kampen mot bedrägerier, korruption, organiserad brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism, skatteundandragande och skattebedrägeri, efterlevnad av internationell rätt, stärka mediefriheten och den akademiska friheten och en gynnsam miljö för det civila samhället, främja social dialog, främja jämställdhet, icke-

diskriminering och tolerans för att säkerställa och stärka respekten för rättigheter för personer som tillhör minoriteter,

- j) stärka den offentliga förvaltningens effektivitet och stödja öppenhet, strukturreformer och god förvaltning på alla nivåer, även på områdena förvaltning av offentliga finanser och offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd samt stödja initiativ och organ som arbetar med att stödja och verkställa internationell rätt i stödmottagarna på västra Balkan.

Artikel 4 *Allmänna principer*

1. Samarbetet inom ramen för faciliteten ska grundas på och främja principerna om utvecklingseffektivitet, inom alla former, nämligen stödmottagarnas egenansvar för utvecklingsprioriteringar, fokus på resultat, inkluderande partnerskap, öppenhet och ömsesidig ansvarighet. Samarbetet ska baseras på en ändamålsenlig och effektiv fördelning och användning av resurser.
2. Stödet från faciliteten ska komplettera det stöd som tillhandahålls inom ramen för andra unionsprogram och unionsinstrument. Verksamhet som är berättigad till finansiering enligt denna förordning kan få stöd från andra unionsprogram och instrument, under förutsättning att sådant stöd inte täcker samma kostnad.
3. För att främja komplementaritet och effektivitet i sina åtgärder och initiativ ska kommissionen och medlemsstaterna samarbeta och sträva efter att undvika överlappning mellan stöd enligt denna förordning och annat stöd som tillhandahålls av unionen, medlemsstaterna, tredjeländer, multilaterala och regionala organisationer och enheter, t.ex. internationella organisationer och relevanta internationella finansinstitut, organ samt givare utanför unionen, i överensstämmelse med de fastställda principerna för förstärkt operativ samordning på området externt bistånd, inbegripet genom förstärkt samordning med medlemsstaterna på lokal nivå.
4. Verksamhet inom ramen för faciliteten ska integrera begränsning av och anpassning till klimatförändringen, biologisk mångfald och miljöskydd, mänskliga rättigheter, demokrati, jämställdhet mellan könen och, i förekommande fall, katastrofriskreducering och ska stödja framstegen i uppnåendet av målen för hållbar utveckling och främja integrerade åtgärder som kan skapa sidovinster och uppfylla flera olika mål på ett sammanhängande sätt. De bör undvika strandade tillgångar och ska vägledas av principerna om att inte vålla skada och att ingen får lämnas utanför samt av det upplägg med inarbetning av hållbarhet som ligger till grund för den europeiska gröna given.
5. Stödmottagarna och kommissionen ska säkerställa att jämställdhet mellan kvinnor och män och integrering av ett jämställdhetsperspektiv beaktas och främjas under utarbetandet av reformagendorna och genomförandet av faciliteten. Stödmottagarna och kommissionen ska vidta lämpliga åtgärder för att förhindra all diskriminering på grund av kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning. Kommissionen kommer att rapportera om dessa åtgärder inom ramen för sin regelbundna rapportering enligt handlingsplanerna för jämställdhet.
6. Faciliteten får inte stödja verksamheter eller åtgärder som är oförenliga med stödmottagarnas nationella energi- och klimatplaner, deras nationellt fastställda bidrag enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050 eller

som främjar investeringar i fossila bränslen, eller som har betydande negativa effekter på miljön eller klimatet.

7. Kommissionen ska i samarbete med medlemsstaterna och stödmottagarna bidra till genomförandet av unionens åtaganden om ökad öppenhet och ansvarsskyldighet vid tillhandahållande av stöd, inbegripet genom att främja genomförandet och förstärkningen av interna kontrollsystem och strategier för bedrägeribekämpning och genom att göra information om stödets omfattning och fördelning tillgänglig via webbaserade databaser, och ska säkerställa att uppgifterna är jämförbara och att det är enkelt att få tillgång till dem, dela med sig av dem och offentliggöra dem.

Artikel 5

Förutsättningar för stöd från unionen

1. Förutsättningar för stöd inom ramen för faciliteten ska vara att stödmottagarna fortsätter att upprätthålla och respektera effektiva demokratiska mekanismer, däribland ett parlamentariskt flerpartisystem, och rättsstatsprincipen, och att garantera respekt för alla skyldigheter avseende mänskliga rättigheter, inbegripet rättigheter för personer som tillhör minoriteter. En annan förutsättning ska vara att Serbien och Kosovo engagerar sig konstruktivt i normaliseringen av sina förbindelser i syfte att fullt ut genomföra alla sina respektive skyldigheter enligt avtalet om vägen till normalisering och dess genomförandebilaga samt alla tidigare dialogavtal. De bör också inleda förhandlingar om det övergripande avtalet om normalisering av förbindelserna.
2. Kommissionen ska övervaka att de förutsättningar som anges i punkt 1 uppfylls innan medel frigörs för stödmottagarna inom ramen för faciliteten och under hela stödperioden inom ramen för faciliteten, med vederbörlig hänsyn till det senaste utvidgningspaketet. Kommissionen får anta ett beslut som fastställer att vissa av dessa förutsättningar inte är uppfyllda, och i synnerhet att de medel som avses i artikel 21 inte frigörs, oberoende av om de betalningsvillkor som avses i artikel 16.3 är uppfyllda.

KAPITEL II

Finansiering och genomförande

Artikel 6

Budget

1. Summan av de medel som ställs till förfogande enligt punkterna 2 och 3 får inte överstiga 6 000 000 000 euro för perioden 2024–2027.
2. Finansieringsramen för genomförandet av faciliteten ska vara 2 000 000 000 euro för perioden 1 januari 2024–31 december 2027, varav
 - (a) 98,5 % i form av icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd till stödmottagarna för genomförandet av reformagendorna och
 - (b) 1,5 % för utgifter enligt punkt 6.
3. Stöd i form av lån ska vara tillgängligt upp till ett belopp av 4 000 000 000 euro under perioden 1 januari 2024–31 december 2027. Detta belopp ska inte utgöra en

del av beloppet för garantin för yttre åtgärder i den mening som avses i artikel 31.4 i förordning (EU) 2021/947.

4. Kommissionen ska fastställa det ursprungliga vägledande finansieringsbelopp som är tillgängligt för varje stödmottagare, i enlighet med den metod som anges i bilaga I, i det motsvarande genomförandebeslut som avses i artikel 15, beräknat på grundval av de senast tillgängliga uppgifterna den dag då denna förordning träder i kraft i enlighet med artikel 29. Vägledande belopp får ändras under genomförandet i enlighet med principerna i artikel 21.
5. Enligt artikel 19 ska de medel som görs tillgängliga enligt den investeringsram för västra Balkan som avses i artikel 12 i förordning (EU) 2021/1529¹⁸ utgöra minst 50 % av det totala beloppet i punkt 1. Detta bidrag ska omfatta hela det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som avses i punkt 2 a i denna artikel efter avdrag för avsättningsbeloppet.
6. De resurser som avses i punkt 2 b får användas för tekniskt och administrativt bistånd för genomförandet av faciliteten, t.ex. förberedande åtgärder och övervaknings-, kontroll-, revisions- och utvärderingsverksamhet som krävs för att förvalta faciliteten och uppnå dess mål, i synnerhet studier, expertmöten, samråd med stödmottagarnas myndigheter, konferenser, samråd med berörda parter, informations- och kommunikationsåtgärder inbegripet inkluderande utåtriktade insatser samt övergripande kommunikation om unionens politiska prioriteringar, i den mån de har anknytning till denna förordnings mål, utgifter för it-nätverk som fokuserar på informationsbehandling och informationsutbyte, gemensamma it-verktyg samt alla andra utgifter som kommissionen har för förvaltningen och samordningen av faciliteten vid huvudkontoren och vid unionens delegationer. Utgifterna får också täcka kostnader för annan stödverksamhet såsom kvalitetskontroll och övervakning av projekt eller program på fältet samt kostnader för inbördes rådgivning och experter för bedömning och genomförande av reformer och investeringar.

Artikel 7

Genomförande av och former för unionsfinansiering

1. Faciliteten ska genomföras i enlighet med förordning (EU, Euratom) 2018/1046, antingen genom direkt förvaltning eller genom indirekt förvaltning med någon av de enheter som anges i artikel 62.1 c första stycket i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Unionsfinansiering får tillhandahållas i någon av de former som fastställs i förordning (EU, Euratom) 2018/1046, särskilt ekonomiskt stöd, bidrag, upphandling och blandfinansieringsinsatser.
3. Beroende på den operativa och finansiella kapacitet som krävs kan den enhet som anförtrotts uppgiften att genomföra blandfinansieringstransaktioner vara Europeiska investeringsbanken eller Europeiska investeringsfonden, multilaterala internationella finansinstitut, såsom Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, eller bilaterala europeiska finansinstitut, såsom utvecklingsbanker. När så är möjligt ska genomförandet av blandfinansieringsinsatser inom ramen för faciliteten kompletteras

¹⁸ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1529 av den 15 september 2021 om inrättande av instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) (EUT L 330, 20.9.2021).

med ytterligare former av ekonomiskt stöd, antingen från medlemsstater eller från tredje parter.

Artikel 8

Regler för personers och enheters stödberättigande, varors och materiels ursprung samt begränsningar inom ramen för faciliteten

1. Deltagande i upphandlingsförfaranden och förfaranden för tilldelning av bidrag för verksamhet som finansieras inom ramen för faciliteten ska vara öppet för internationella och regionala organisationer och för alla fysiska personer som är medborgare i, och juridiska personer som är faktiskt etablerade i, följande länder:
 - (a) Medlemsstater, stödmottagare, avtalsslutande parter i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och länder som omfattas av bilaga I till förordning (EU) 2021/947 och bilaga I till förordning (EU) 2021/1529.
 - (b) Länder för vilka kommissionen fastställt att ömsesidigt tillträde till externt bistånd i stödmottagarna föreligger.
2. Det ömsesidiga tillträde som avses i punkt 1 b får beviljas för en begränsad period på minst ett år när ett land ger enheter från unionen och från länder som är berättigade inom ramen för faciliteten rätt att delta på lika villkor.

Kommissionen ska besluta om ömsesidigt tillträde efter samråd med stödmottagarna.
3. Alla varor och all materiel som finansieras och upphandlas inom ramen för denna facilitet ska ha ursprung i något av de länder som avses i punkt 1 a och b, såvida inte varorna och materielen inte kan anskaffas på rimliga villkor i något av dessa länder. Dessutom gäller reglerna om begränsningar i punkt 6.
4. Reglerna för stödberättigande i denna artikel ska inte gälla för eller skapa nationalitetsbegränsningar för fysiska personer som är anställda hos eller på annat sätt rättsligt står under avtal med en entreprenör eller i tillämpliga fall en underleverantör som kan komma i fråga för finansiering, utom när nationalitetsbegränsningarna grundar sig på reglerna i punkt 6.
5. När det gäller åtgärder som medfinansieras av en enhet, eller som genomförs med direkt eller indirekt förvaltning med sådana enheter som avses i artikel 62.1 c i förordning (EU, Euratom) 2018/1046, ska reglerna för dessa enheter också tillämpas. Detta påverkar inte de begränsningar som fastställs i punkt 6, vilka vederbörligen ska återspeglas i de avtal som ingås med dessa enheter.
6. De regler för stödberättigande och ursprung för varor och materiel som avses i punkterna 1 och 3 samt de i punkt 4 avsedda fysiska personernas nationalitet får begränsas med avseende på nationalitet, geografiskt läge eller karaktär hos de juridiska enheter som deltar i förfarande för tilldelning liksom med avseende på det geografiska ursprunget för varor och materiel, i följande fall:
 - (a) Där sådana begränsningar krävs på grund av den specifika karaktären hos eller målen för verksamheten eller det specifika tilldelningsförfarandet och/eller där sådana begränsningar är nödvändiga för ett effektivt genomförande av åtgärden.
 - (b) Där åtgärden eller specifika tilldelningsförfaranden inverkar på säkerhet eller allmän ordning, särskilt när det gäller unionens, dess medlemsstaters eller någon av stödmottagarnas strategiska tillgångar och intressen, inbegripet

säkerheten, motståndskraften och skyddet av integriteten hos digital infrastruktur (inklusive 5G-nätinfrastruktur), kommunikations- och informationssystem samt tillhörande leveranskedjor.

7. Anbudsgivare och kandidater från länder som inte är stödberättigade kan komma i fråga för finansiering i brådskande fall eller om tjänster saknas på marknaderna i de berörda länderna eller territorierna eller i andra vederbörligen motiverade fall där tillämpning av reglerna för stödberättigande skulle göra det omöjligt eller alltför svårt att genomföra en åtgärd.

Artikel 9 *Facilitetsavtal*

1. Kommissionen ska med varje stödmottagare ingå ett facilitetsavtal för genomförandet av faciliteten som fastställer stödmottagarnas skyldigheter och betalningsvillkor för utbetalningen av finansiering inom ramen för faciliteten.
2. Faciliteten ska kompletteras med låneavtal i enlighet med artikel 17 med särskilda bestämmelser för förvaltning och genomförande av finansiering i form av lån.
3. Finansiering ska endast beviljas stödmottagare efter det att respektive facilitetsavtal och tillämpliga låneavtal har trätt i kraft.
4. Det facilitetsavtal och de låneavtal som ingås med varje stödmottagare ska sammantagna, tillsammans med kontrakt och avtal som ingås av personer eller enheter som mottar medel från unionen, säkerställa att skyldigheterna i artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 fullgörs.
5. Facilitetsavtalet ska innehålla nödvändiga närmare bestämmelser om följande:
 - (a) Stödmottagarens åtagande att göra framsteg i riktning mot ett mer effektivt och ändamålsenligt kontrollsystem samt att stärka kampen mot penningtvätt, finansiering av terrorism, skatteundandragande, skattebedrägeri och skatteflykt.
 - (b) Regler för frigörande, innehållande, minskning och omfördelning av medel i enlighet med artikel 21.
 - (c) Verksamhet med anknytning till förvaltning, kontroll, tillsyn, övervakning, utvärdering, rapportering och revision inom ramen för faciliteten samt systemgranskningar, utredningar, bedrägeribekämpningsåtgärder och samarbete.
 - (d) Regler för rapportering till kommissionen om huruvida och hur de betalningsvillkor som avses i artikel 12 är uppfyllda.
 - (e) Regler om skatter, tullar och avgifter i enlighet med artikel 27.9 och 27.10 i förordning (EU) 2021/947.
 - (f) Åtgärder för att förebygga, upptäcka, utreda och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt skyldigheten att utan dröjsmål underrätta kommissionen och Olaf om misstänkta eller faktiska fall av oegentligheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter samt uppföljningen av dessa.
 - (g) De skyldigheter som avses i artiklarna 22 och 23, däribland exakta regler och tidsramar för stödmottagarens insamling av uppgifter och tillgång till dessa för kommissionen och Olaf.

- (h) Ett förfarande för att säkerställa att ansökningar om utbetalning av lånestödet håller sig inom det tillgängliga lånebeloppet, med beaktande av artikel 6.3.
- (i) Kommissionens rätt att proportionellt minska det stöd som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och återkräva alla belopp som betalats ut för att uppnå facilitetens mål eller att begära återbetalning i förtid av lånet vid oriktigheter, bedrägeri, korrupktion och intressekonflikter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren eller vid allvarlig överträdelse av en skyldighet som följer av facilitetsavtalet.
- (j) Regler och villkor för stödmottagarna att rapportera i syfte att övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma uppnåendet av de mål som anges i artikel 3.

Artikel 10

Överföringar, årliga delutbetalningar, åtagandebemyndiganden

1. Genom undantag från artikel 12.4 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ska outnyttjade åtagande- och betalningsbemyndiganden inom ramen för faciliteten automatiskt överföras och får bli föremål för åtaganden respektive användas till och med den 31 december följande budgetår. Det överförda beloppet ska användas först under det följande budgetåret.
2. Kommissionen ska informera Europaparlamentet och rådet om åtagandebemyndiganden som överförs i enlighet med artikel 12.6 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.
3. Genom undantag från artikel 15 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 om att göra anslag disponibla på nytt ska åtagandebemyndiganden motsvarande beloppen för de tillbakadraganden som gjorts på grund av helt eller delvis uteblivet genomförande av en åtgärd inom ramen för faciliteten göras disponibla på nytt till förmån för den ursprungliga budgetrubriken.
4. Budgetmässiga åtaganden för åtgärder som sträcker sig över mer än ett budgetår får delas upp över flera år i årliga delbetalningar i enlighet med artikel 112.2 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.

KAPITEL III

Reformagendor

Artikel 11

Inlämning av reformagendor

1. För att få stöd inom ramen för faciliteten ska varje stödmottagare för kommissionen lägga fram en reformagenda för facilitetens löptid, på grundval av strukturreformdelen av det senaste ekonomiska reformprogrammet och den därtill hörande gemensamma politiska vägledning som man enades om i den ekonomiska och finansiella dialogen i maj 2023, stödmottagarens nationella tillväxtstrategi i tillämpliga fall, den reviderade utvidgningsmetoden, det senaste utvidgningspaketet och den ekonomiska planen och investeringsplanen för västra Balkan.

2. Reformagendorna ska ange de reformer som stödmottagaren och investeringsområdena ska genomföra för att uppnå de allmänna och särskilda mål som anges i artikel 3. Reformagendorna ska omfatta åtgärder för att genomföra reformerna genom ett övergripande och sammanhängande paket. När det gäller de grundläggande principerna, däribland rättsstatsprincipen, kampen mot korruption, grundläggande rättigheter och yttrandefriheten, ska reformagendorna återspegla bedömningarna i det senaste utvidgningspaketet.
3. Reformagendan ska vara förenlig med den senaste makroekonomiska och finanspolitiska ram som lagts fram för kommissionen inom ramen för den ekonomiska och finansiella dialogen med EU.
4. Reformagendorna ska vara förenliga med och stödja de reformprioriteringar som fastställts inom ramen för stödmottagarens väg mot anslutning och andra relevanta dokument, såsom stabiliserings- och associeringsavtalet, den nationella energi- och klimatplanen, det nationellt fastställda bidraget enligt Parisavtalet och ambitionen att uppnå klimatneutralitet senast 2050.
5. Reformagendorna ska följa de allmänna principerna i artikel 4.
6. Kommissionen ska uppmana stödmottagarna att inom tre månader från denna förordnings ikraftträdande lägga fram sina respektive reformagendor.
7. Om en omfördelning av stöd inom ramen för faciliteten leder till att en stödmottagare får ytterligare stöd ska kommissionen uppmana stödmottagaren att inom tre månader lägga fram en reviderad reformagenda för facilitetens återstående löptid.

Artikel 12

Principer för finansiering enligt reformagendorna

1. Faciliteten ska ge incitament till genomförandet av varje stödmottagares reformagenda genom att ställa betalningsvillkor för frigörandet av medel. Dessa betalningsvillkor ska gälla för medel enligt artikel 6.2 a och artikel 6.3 och ska ha formen av kvalitativa eller kvantitativa steg. Sådana åtgärder ska återspegla framstegen i fråga om särskilda socioekonomiska reformer, bland annat i fråga om de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen och rättsstatsprincipen, som är kopplade till uppnåendet av facilitetens olika mål enligt artikel 3, i överensstämmelse med det senaste utvidgningspaketet.

Uppfyllandet av betalningsvillkoren ska medföra att medlen helt eller delvis frigörs, beroende på i vilken utsträckning de har fullgjorts.
2. När det gäller finansiering som genomförs genom den fond som avses i artikel 19 ska uppfyllandet av de betalningsvillkor som avses i punkt 1 utgöra en preliminär validering. Medlen ska betalas ut efter det att en betalningsansökan har mottagits från fondförvaltarna för den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan för att ta emot bidrag från givare.
3. Makroekonomisk stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och övervakning av budgeten är allmänna villkor för betalningar som måste uppfyllas för att medel ska kunna frigöras.

Artikel 13
Reformagendornas innehåll

1. Reformagendorna ska innehålla följande inslag, vilka ska vara vederbörligen motiverade och underbyggda:
 - (a) Åtgärder som utgör ett enhetligt, heltäckande och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3, inbegripet strukturreformer, investeringar och åtgärder för att vid behov säkerställa att förutsättningarna för stöd är uppfyllda.
 - (b) En redogörelse för hur åtgärderna är förenliga med de principer, planer och program som avses i artikel 11.
 - (c) En redogörelse för i vilken utsträckning åtgärderna förväntas bidra till klimat- och miljömålen.
 - (d) När det gäller reformer och investeringar, en vägledande tidsplan och de planerade villkoren för utbetalning av medel i form av kvalitativa och kvantitativa steg som ska genomföras senast den 31 augusti 2027.
 - (e) Formerna för stödmottagarens effektiva övervakning, rapportering och utvärdering av reformagendan, inklusive de relevanta indikatorer som anges i punkt 2.
 - (f) En förklaring av stödmottagarens system för att effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter och för att verkställa reglerna för kontroll av statligt stöd.
 - (g) All annan relevant information.
2. Reformagendorna ska vara resultatbaserade och innehålla indikatorer för bedömning av framstegen mot uppnåendet av de allmänna och särskilda mål som anges i dem. Dessa indikatorer ska, där så är lämpligt och relevant, baseras på internationellt överenskomna indikatorer och indikatorer som redan finns tillgängliga i samband med stödmottagarnas politik. Indikatorerna ska också i möjligaste mån vara samstämmiga med de centrala företagsindikatorer som ingår i resultatramen för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III), i resultatmätningens ram för EFHU+ och i investeringsramen för västra Balkan.

Artikel 14
Kommissionens bedömning av reformagendorna

1. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma relevansen, omfattningen och lämpligheten hos varje stödmottagares reformagenda eller, i tillämpliga fall, eventuella ändringar av den dagordningen. Vid genomförandet av denna bedömning ska kommissionen agera i nära samarbete med stödmottagaren och får lämna synpunkter eller begära ytterligare information.
2. Vid bedömningen av reformagendorna ska kommissionen beakta relevant tillgänglig analytisk information om stödmottagaren, den motivering och de uppgifter som stödmottagaren lämnat enligt artikel 13 samt all annan relevant information, såsom den information som anges i artikel 11.
3. Vid sin bedömning ska kommissionen särskilt beakta följande kriterier:
 - a) Huruvida reformagendan utgör ett relevant, heltäckande, enhetligt och tillräckligt balanserat svar på de mål som anges i artikel 3.

- b) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda framstegen mot att överbrygga den socioekonomiska klyftan mellan stödmottagaren och unionen, och därigenom stärka deras ekonomiska, sociala och miljömässiga utveckling och stödja konvergensen mot unionens standarder.
 - c) Huruvida reformagendan kan förväntas påskynda stödmottagarnas övergång till hållbara, klimatneutrala och klimattåliga ekonomier och inkluderande ekonomier genom att förbättra den regionala konnektiviteten, göra framsteg med den gröna och den digitala omställningen, inbegripet den biologiska mångfalden, och främja innovation, utbildning och kompetens samt den bredare arbetsmarknaden.
 - d) Huruvida reformagendan kan förväntas ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen enligt definitionen i artikel 3.2 i.
 - e) Huruvida reformagendan på lämpligt sätt hanterar potentiella risker i överensstämmelse med förutsättningarna för stöd och betalningsvillkoren.
 - f) Huruvida de betalningsvillkor som stödmottagaren föreslår är lämpliga och ambitiösa, förenliga med bedömningen i det senaste utvidgningspaketet samt tillräckligt meningsfulla och tydliga för att, om de uppfylls, medge motsvarande frigörande av medel och huruvida de föreslagna rapporteringsindikatorerna är lämpliga och tillräckliga för att övervaka och rapportera om framstegen mot de övergripande målen.
 - g) Huruvida de åtgärder som föreslagits av stödmottagaren förväntas effektivt förebygga, upptäcka och korrigera oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter när medlen från faciliteten används, och säkerställa att det inte finns någon dubbelfinansiering från faciliteten och andra unionsprogram samt andra givare från faciliteten och andra unionsprogram samt andra givare.
4. För bedömningen av de reformagendor som lagts fram av stödmottagarna får kommissionen ta hjälp av experter.

Artikel 15

Kommissionens genomförandebeslut

1. Vid en positiv bedömning ska kommissionen genom ett genomförandebeslut godkänna den reformagenda som lämnats in av stödmottagaren, i enlighet med artikel 14 eller, i tillämpliga fall, av en ändring av den som lämnats in i enlighet med artikel 16. Detta genomförandebeslut ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 27.2.
2. Kommissionens genomförandebeslut ska ange de reformer som ska genomföras av stödmottagaren, de investeringsområden som ska stödjas och de betalningsvillkor som följer av reformagendan, inklusive den vägledande tidsplanen.
3. Kommissionens genomförandebeslut ska också innehålla följande:
 - a) Det vägledande beloppet för de totala medel som är tillgängliga för stödmottagaren och de planerade delbetalningar som ska frigöras, inklusive förfinansiering, som strukturerats i enlighet med artikel 13, så snart stödmottagaren har uppnått ett tillfredsställande uppfyllande av de relevanta betalningsvillkoren i form av kvalitativa och kvantitativa steg som fastställts i samband med genomförandet av reformagendan.

- b) Uppdelningen per delbetalning av finansiering mellan lånestöd och icke återbetalningspliktigt stöd
- c) Den tidsfrist inom vilken villkoren för slutbetalning för reformerna måste vara uppfyllda.
- d) Arrangemangen och tidsplanen för övervakningen, rapporteringen och genomförandet av reformagendorna, vid behov inbegripet de åtgärder som krävs för att iaktta artikel 24.
- e) De indikatorer som avses i artikel 13.2 för att bedöma framstegen mot uppnåendet av de allmänna och särskilda målen i artikel 3.

Artikel 16

Ändringar av reformagendorna

1. Om reformagendan, inklusive relevanta betalningsvillkor, på grund av objektiva omständigheter inte längre kan uppnås av stödmottagaren, helt eller delvis, får stödmottagaren föreslå en ändring av reformagendan. I detta fall får stödmottagaren lämna en motiverad begäran till kommissionen om att lägga fram ett förslag om ändring av hela eller delar av rådets i artikel 15.1 avsedda genomförandebeslut.
2. Kommissionen får ändra genomförandebeslutet, särskilt för att beakta en ändring av de tillgängliga beloppen i enlighet med principerna i artikel 21.
3. Om kommissionen anser att de skäl som stödmottagaren framför motiverar en ändring av reformagendan ska kommissionen bedöma den ändrade agendan i enlighet med artikel 14 och lägga fram ett förslag till ändring av rådets genomförandebeslut som avses i artikel 15.1 utan oskäligt dröjsmål.
4. I ett ändringsförslag kan kommissionen godta tidsfrister för betalningsvillkor som sträcker sig fram till 2028. Detta påverkar inte den slutliga tidsfrist som fastställs i artikel 21.8.

Artikel 17

Låneavtal, upplåning och utlåning

1. För att finansiera stödet i form av lån inom ramen för faciliteten ska kommissionen ha befogenhet att låna upp de nödvändiga medlen för unionens räkning på kapitalmarknaderna eller från finansieringsinstitutioner i enlighet med artikel 220a i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.
2. Genom undantag från artikel 220.4 i budgetförordningen får utbetalningarna av lånet genomföras via investeringsramen för västra Balkan på stödmottagarens vägnar. Återvunna belopp ska överföras till stödmottagaren.
3. Kommissionen ska ingå ett låneavtal med stödmottagaren. Låneavtalet ska fastställa det maximala lånebeloppet, tillgänglighetsperioden och de detaljerade villkoren för stödet inom ramen för faciliteten i form av lån. Lånen ska ha en maximal löptid på 40 år från och med undertecknandet av låneavtalet.

Utöver och genom undantag från artikel 220.5 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ska låneavtalet innehålla beloppet för förfinansiering och regler om avräkning av förfinansiering.

När det gäller lånebelopp som genomförs genom investeringsramen för västra Balkan ska låneavtalet även

- (a) föreskriva att stödmottagaren oåterkalleligen och villkorslöst bemyndigar kommissionen att betala ut medel till den enhet som genomför fonden på begäran av den enheten och att kommissionen befrias från sina betalningsskyldigheter gentemot stödmottagaren genom att göra betalningen till den enheten.
- (b) föreskriva att stödmottagaren är skyldig att stå för kostnaderna för genomförandet och eventuella avgifter som ska betalas för genomförandet av fonden i enlighet med de villkor som kommissionen och den enhet som genomför fonden kommer överens om.

Artikel 18
Avsättning

1. Enligt artikel 211.1 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ska en avsättning för lån enligt denna förordning fastställas till 9 % när medel som omfattas av artikel 6.3 i denna förordning görs tillgängliga. Avsättningen ska upprättas inom den finansieringsram som avses i artikel 6.2 a.

Budgetåtaganden för avsättningen ska göras senast den 31 december 2027. Genom undantag från artikel 211.2 sista meningen i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ska avsättningen betalas gradvis och senast när lånen har betalats ut i sin helhet.
2. Avsättningen ska göras till den gemensamma avsättningsfonden. De får också täcka lån för makroekonomiskt stöd i enlighet med artikel 31.5 i förordning (EU) 2021/947. Avsättningsnivån ska ses över minst vart tredje år efter det att denna förordning har trätt i kraft.
3. Kommissionen ges befogenhet att anta en delegerad akt i enlighet med artikel 26 för att ändra avsättningsnivån med tillämpning av kriterierna i artikel 211.2 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 tillämpas.

Artikel 19

Genomförande av investeringsprojekt och investeringsprogram inom investeringsramen för västra Balkan

1. För att dra nytta av hävstångseffekten av EU:s ekonomiska stöd för att locka till sig ytterligare investeringar ska infrastrukturinvesteringar till stöd för reformagendorna genomföras genom Investeringsramen för västra Balkan.
2. Kommissionens genomförandebeslut enligt artikel 15 ska fastställa det belopp som ska göras tillgängligt för användning inom investeringsramen för västra Balkan.
3. Kommissionen ska lämna in relevanta investeringsprojekt eller programförslag till det yttrande från den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan som avses i artikel 35.8 i förordning (EU) 2021/947 efter antagandet av det beslut som avses i artikel 21.3.
4. Minst 37 % av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stöd som kanaliseras genom investeringsramen för västra Balkan bör ägnas åt klimatmålen.
5. Finansiering inom ramen för faciliteten som tillhandahålls från den finansieringsram som avses i artikel 6.2 a, efter avdrag för avsättningsbeloppet, ska genomföras genom indirekt förvaltning med beaktande av en kanal för investeringar och gradvis tillhandahållas genom bidrag som betalas in till den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan.

6. Denna finansiering ska inte göras tillgänglig för investeringar som stöds av den gemensamma fonden förrän det beslut som avses i artikel 21.3 har antagits.
7. Finansiering inom ramen för faciliteten som tillhandahålls genom de lån som avses i artikel 6.5 ska göras tillgänglig via investeringsramen för västra Balkan inom ramen för låneavtalet mellan kommissionen och stödmottagarna i enlighet med artikel 17.2. För alla låneavtal tillsammans ska högst tolv ansökningar om utbetalningar per år lämnas till kommissionen från fondförvaltarna för den gemensamma fond som avses i artikel 12.2. Investeringsprojekt och investeringsprogram kan få stöd från två finansieringskällor som avses i punkt 1 samt från andra unionsprogram och unionsinstrument, förutsatt att sådant stöd från olika källor, program och instrument medför additionalitet och inte täcker samma kostnad.

Artikel 20

Förfinansiering

1. Efter det att reformagendan har lämnats in till kommissionen får stödmottagaren begära att en förfinansiering på upp till 7 % av det totala belopp som planeras inom ramen för denna facilitet frigörs i enlighet med artikel 6.4.
2. Kommissionen får frigöra den begärda förfinansieringen efter antagandet av det genomförandebeslut som avses i artikel 15 och ikraftträdandet av facilitetsavtalet och det låneavtal som avses. Medlen ska frigöras i enlighet med artikel 21.3 första meningen och med förbehåll för de villkor som anges i artikel 5.
3. Kommissionen ska besluta om tidsramen för utbetalningen av förfinansieringen, som får betalas ut i en eller flera delbetalningar.

Artikel 21

Bedömning av uppfyllandet av betalningsvillkor, innehållande, minskning och omfördelning av medel, regler för betalningar

1. Stödmottagaren ska två gånger per år lämna in en vederbörligen motiverad begäran om att medlen ska frigöras med avseende på de betalningsvillkor som uppfylls i samband med de kvantitativa och kvalitativa stegen.
2. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål bedöma om stödmottagaren på ett tillfredsställande sätt har uppfyllt de betalningsvillkor som anges i kommissionens genomförandebeslut som avses i artikel 15.1. För att dessa betalningsvillkor ska kunna uppfyllas på ett tillfredsställande sätt krävs att stödmottagaren inte har upphävt de åtgärder som rör samma reformer för vilka stödmottagaren har uppnått ett tillfredsställande resultat i tidigare beslut. Kommissionen får ta hjälp av experter.
3. Om kommissionen gör en positiv bedömning av uppfyllandet av alla tillämpliga villkor, ska den utan onödigt dröjsmål anta ett beslut som tillåter att medel som motsvarar dessa villkor frigörs. Detta beslut ska, i enlighet med den uppdelning som fastställs i artikel 6.4, fastställa det belopp som ska göras tillgängligt som ekonomiskt stöd, som kanaliseras direkt till den nationella budgeten, och det belopp som ska göras tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan. När det gäller dessa belopp ska beslutet utgöra de villkor som avses i artikel 12 för att det belopp som ska göras tillgängligt som ekonomiskt stöd som kanaliseras direkt till den nationella budgeten och den preliminära validering som avses i artikel 12 för det belopp som ska göras tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan.

4. Om kommissionen gör en negativ bedömning av uppfyllandet av eventuella villkor enligt den vägledande tidsplanen ska de medel som motsvarar dessa villkor hållas inne. De innehållna beloppen får endast frigöras när stödmottagaren på ett korrekt sätt har styrkt, som en del av den efterföljande ansökan om frigörande av medel, att den har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de motsvarande betalningsvillkoren har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt.
5. Om kommissionen drar slutsatsen att stödmottagaren inte har vidtagit de nödvändiga åtgärderna inom tolv månader från den inledande negativa bedömning som avses i punkt 6, ska kommissionen minska beloppet för det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och lånet i proportion till den del som motsvarar de relevanta betalningsvillkoren. Under det första genomförandeåret ska en tidsfrist på 24 månader tillämpas, beräknad på grundval av den ursprungliga negativa bedömning som avses i punkt 6. Stödmottagaren får lägga fram synpunkter inom två månader efter det att kommissionens slutsatser meddelats.
6. Alla belopp som motsvarar betalningsvillkor som inte har uppfyllts den 31 december 2028 ska inte betalas ut till stödmottagarna och ska dras tillbaka eller dras in från det tillgängliga lånestödet, beroende på vad som är lämpligt.
7. Kommissionen får minska beloppet av det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet, bland annat genom avräkning i enlighet med artikel 102 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046, eller av lånet, i händelse av identifierade fall av eller allvarliga problem i samband med oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren, eller ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av facilitetsavtalen eller låneavtalen, inbegripet på grundval av information från Olaf.
8. Kommissionen får besluta att omfördela belopp som minskats enligt punkt 6 eller 7 bland andra smottagare av stöd från faciliteten genom att ändra de genomförandebeslut som avses i artikel 15.1.
9. För den del av facilitetens finansiering som betalas ut som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till stödmottagarnas nationella budgetar ska, genom undantag från artikel 116.2 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046, den betalningsfrist som avses i artikel 116.1 a i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 börja löpa från och med den dag då det beslut om att godkänna utbetalningen till stödmottagarna enligt punkt 4 i den här artikeln meddelas.
10. Artikel 116.5 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ska inte tillämpas på utbetalningar som görs som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till stödmottagarnas nationella budgetar i enlighet med denna artikel och artikel 22 i denna förordning.
11. Utbetalningen av medel inom ramen för denna facilitet ska omfattas av tillgängliga medel. Medlen ska betalas ut i delbetalningar. En delbetalning får betalas i en eller flera trancher.
12. Det belopp som ställs till förfogande som ekonomiskt stöd, som kanaliseras direkt till den nationella budgeten, ska betalas ut efter det beslut som avses i punkt 3 i enlighet med låneavtalet.
13. Utbetalning av eventuella stödbelopp i form av lån, oavsett om de kanaliseras direkt till den nationella budgeten eller via investeringsramen för västra Balkan, ska ske under förutsättning att stödmottagaren lämnar in en ansökan om utbetalning i den form som anges i låneavtalet.

14. Det belopp som görs tillgängligt genom investeringsramen för västra Balkan ska betalas ut efter det beslut som avses i punkt 3, efter den begäran om betalning som avses i punkt 13 och efter mottagande av en begäran om betalning från fondförvaltarna för den gemensamma fond som inrättats inom investeringsramen för västra Balkan för att ta emot bidrag från givare.

KAPITEL IV

Skydd av unionens ekonomiska intressen

Artikel 22

Skydd av unionens ekonomiska intressen

1. Vid genomförandet av faciliteten ska kommissionen och stödmottagarna vidta alla lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen, med beaktande av proportionalitetsprincipen och de särskilda villkor som gäller för faciliteten, de förutsättningar som anges i artikel 5.1 och de villkor som anges i de särskilda facilitetsavtalen, särskilt när det gäller förebyggande, upptäckt och korrigerande av bedrägerier, korruption, intressekonflikter och oriktigheter. Varje stödmottagare ska åta sig att verka för att införa effektiva och ändamålsenliga förvaltnings- och kontrollsystem samt säkerställa att felaktigt utbetalda eller felaktigt använda belopp kan återkrävas.
2. Faciliteten ska innehålla följande skyldigheter för stödmottagaren:
 - a) Regelbundet kontrollera att den tillhandahållna finansieringen har använts i enlighet med tillämpliga regler, särskilt avseende förebyggande, upptäckt och korrigerande av bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter.
 - b) Vidta lämpliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korruption, intressekonflikter och oriktigheter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen, undvika dubbelfinansiering samt vidta rättsliga åtgärder för att återkräva medel som förskingrats, inbegripet i samband med åtgärder för genomförande av reformer och investeringsprojekt eller program inom ramen för reformagendorna.
 - c) Vid tillämpningen av punkt 1 i denna artikel, särskilt när det gäller kontroller av användningen av medel i samband med genomförandet av reformerna i reformagendorna, säkerställa insamlingen av och tillgången till tillräckliga uppgifter om personer och enheter som får finansiering för genomförandet av reformagendans åtgärder enligt kapitel III.
 - d) Uttryckligen ge kommissionen, Olaf, revisionsrätten och, i förekommande fall, Eppo rätt att utöva sina befogenheter enligt artikel 129 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046.
3. I facilitetsavtalet ska det också föreskrivas att kommissionen har rätt att proportionellt minska det stöd som tillhandahålls inom ramen för faciliteten och återkräva varje belopp som använts för att uppnå facilitetens mål eller att begära förtida återbetalning av lånet vid oriktigheter, bedrägerier, korruption och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagaren, eller vid ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av sådana avtal. Vid beslut om beloppet av återkrav och minskning eller det

belopp som ska återbetalas i förtid ska kommissionen respektera proportionalitetsprincipen och beakta allvaret i den oriktighet, det bedrägeri, den korrupktion eller den intressekonflikt som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen eller i överträdelsen av en skyldighet. Stödmottagaren ska ges tillfälle att lämna synpunkter innan minskningen görs eller en återbetalning i förtid begärs.

4. Personer och enheter som förvaltar medel inom ramen för faciliteten ska utan dröjsmål rapportera alla misstänkta fall av bedrägeri, korrupktion, intressekonflikter och oriktigheter som riktar sig mot unionens ekonomiska intressen till kommissionen och Olaf.

Artikel 23

De nationella interna systemens och de nationella revisionsmyndigheternas roll

1. För den del av facilitetens finansiering som betalas ut som ekonomiskt stöd och som kanaliseras direkt till stödmottagarnas nationella budgetar ska kommissionen förlita sig på stödmottagarnas befintliga och förbättrade interna kontrollsystem, inbegripet de nationella revisionsmyndigheterna och, i tillämpliga fall, de sambandscentraler för bedrägeribekämpning i varje stödmottagare som inrättats inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen.

Reformagendorna ska under de första åren av genomförandet prioritera reformer i samband med förhandlingskapitel 32, särskilt om förvaltning av offentliga finanser och intern kontroll, samt om bedrägeribekämpning, samt kapitlen 23 och 24, särskilt när det gäller rättvisa, korrupktion och organiserad brottslighet och kapitel 8, särskilt om kontroll av statligt stöd.

2. Stödmottagarna ska utan dröjsmål rapportera alla oriktigheter, inbegripet bedrägerier, som har varit föremål för ett första administrativt eller rättsligt konstaterande till kommissionen och hålla kommissionen underrättad om hur de administrativa och rättsliga förfarandena för sådana oegentligheter fortskrider. Sådan rapportering ska ske elektroniskt med hjälp av det system för hantering av oriktigheter som inrättats av kommissionen.
3. De enheter som avses i punkt 2 ska upprätthålla en regelbunden dialog med Europeiska revisionsrätten, Olaf och, i förekommande fall, Europeiska åklagarmyndigheten.
4. Kommissionen får genomföra detaljerade systemgranskningar av det nationella budgetgenomförandet på grundval av en riskbedömning och en dialog med de nationella revisionsmyndigheterna, och utfärda rekommendationer om förbättringar av systemen.
5. Kommissionen får anta rekommendationer till stödmottagaren i alla fall där enligt dess uppfattning behöriga myndigheter inte har vidtagit nödvändiga åtgärder för att förebygga, upptäcka och korrigera bedrägeri, korrupktion, intressekonflikter och oriktigheter som påverkar eller allvarligt riskerar att påverka en sund ekonomisk förvaltning av de utgifter som finansieras inom ramen för faciliteten, samt i alla fall där den identifierar svagheter som påverkar utformningen av och funktionen hos det kontrollsystem som införts av myndigheterna. Stödmottagaren ska genomföra sådana rekommendationer eller motivera varför landet inte har gjort det.

KAPITEL V

Övervakning, rapportering och utvärdering

Artikel 24

Övervakning och rapportering

1. Kommissionen ska övervaka genomförandet av faciliteten och bedöma om de mål som anges i artikel 3 har uppnåtts. Övervakningen av genomförandet ska vara målinriktad och stå i proportion till den verksamhet som bedrivs inom ramen för faciliteten. De indikatorer som avses i artikel 13.2 förväntas bidra till kommissionens övervakning av faciliteten.
2. Det avtal om mikrokrediter som avses i artikel 9 ska innehålla regler och villkor för att stödmottagarna ska kunna rapportera till kommissionen i enlighet med punkt 1.
3. Kommissionen ska lämna en årlig rapport till Europaparlamentet och rådet om framstegen i uppnåendet av målen i denna förordning.
4. Kommissionen ska överlämna den rapport som avses i punkt 3 till den kommitté som avses i artikel 27.

Artikel 25

Utvärdering av faciliteten

1. Efter den 31 december 2027, men senast den 31 december 2031, ska kommissionen genomföra en efterhandsutvärdering av förordningen. Efterhandsutvärderingen ska bedöma unionens bidrag till uppnåendet av målen i denna förordning.
2. Denna efterhandsutvärdering ska bygga på OECD:s kommitté för utvecklingsbistånds principer för god praxis och sträva efter att fastställa om målen har uppnåtts och att formulera rekommendationer för att förbättra framtida åtgärder.

Kommissionen ska meddela resultaten och slutsatserna av denna efterhandsutvärdering, åtföljd av dess iakttagelser och uppföljning, till Europaparlamentet, rådet och medlemsstaterna. Denna efterhandsutvärdering får diskuteras på begäran av medlemsstaterna. Resultaten ska användas som underlag vid utarbetandet av framtida program och åtgärder och tilldelningen av resurser. Dessa utvärderingar och uppföljningar ska göras tillgängliga för allmänheten.

Kommissionen ska, i lämplig omfattning, involvera alla berörda parter, däribland stödmottagare, arbetsmarknadens parter, civilsamhällesorganisationer och lokala myndigheter, i processen för utvärdering av den finansiering som unionen tillhandahåller inom ramen för denna förordning, och får vid behov sträva efter att genomföra gemensamma utvärderingar med medlemsstaterna och andra partner i nära samarbete med stödmottagarna.

KAPITEL VI

Slutbestämmelser

Artikel 26

Delegeringen av befogenheter

1. Befogenheten att anta delegerade akter ska ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artikel 18 ges till kommissionen tills vidare från och med den dag då denna förordning träder i kraft.
3. De delegeringar av befogenheter som avses i artikel 18 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt, ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet om bättre lagstiftning av den 13 april 2016.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artikel 18 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på en månad från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med en månad på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 27

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 28

Information, kommunikation och publicitet

1. Kommissionen får delta i kommunikationsverksamhet för att säkerställa att unionens finansiering synliggörs i samband med det ekonomiska stöd som avses i reformagendorna, bland annat gemensamma kommunikationsverksamheter tillsammans med stödmottagaren. Kommissionen får på lämpligt sätt säkerställa att stödet inom ramen för faciliteten kommuniceras och framhålls genom en finansieringsförklaring.
2. Mottagarna av unionsfinansiering ska framhålla att finansieringen kommer från unionen och säkerställa unionsfinansieringens synlighet, bland annat genom att i

tillämpliga fall visa upp unionens emblem och en lämplig finansieringsförklaring med lydelsen ”Finansieras av Europeiska unionen”, i synnerhet när de främjar åtgärderna och deras resultat, genom att tillhandahålla enhetlig, ändamålsenlig och proportionell riktad information till olika målgrupper, däribland medierna och allmänheten.

3. Kommissionen ska genomföra informations- och kommunikationsåtgärder avseende faciliteten, åtgärder som vidtagits inom ramen för faciliteten och uppnådda resultat. De ekonomiska medel som tilldelas faciliteten ska även bidra till den strategiska kommunikationen om unionens politiska prioriteringar, i den mån de har anknytning till de mål som avses i artikel 3.

Artikel 29
Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordföranden

På rådets vägnar
Ordföranden

FINANSIERINGSÖVERSIKT FÖR RÄTTSAKT

1. GRUNDLÄGGANDE UPPGIFTER OM FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

1.1 Förslagets eller initiativets titel

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan

1.2 Berörda politikområden

EU:s relationer med resten av världen

1.3 Förslaget eller initiativet avser

en ny åtgärd

en ny åtgärd som bygger på ett pilotprojekt eller en förberedande åtgärd¹⁹

en förlängning av en befintlig åtgärd

en sammanslagning eller omdirigering av en eller flera åtgärder mot en annan/en ny åtgärd

1.4 Mål

1.4.1 Allmänt/allmänna mål:

Facilitetens strategiska mål är att påskynda den socioekonomiska konvergensen mellan ekonomierna på västra Balkan och EU genom att stödja reformer och riktade investeringar.

Faciliteten bör stödja reformer och investeringar som främjar ekonomisk integration på västra Balkan med EU:s inre marknad och förbättrar den regionala ekonomiska integrationen, reformer med anknytning till de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen (inbegripet rättsstatsprincipen, offentlig upphandling, kamp mot korruption, bedrägerier och organiserad brottslighet) samt ytterligare anpassning till EU:s regler, standarder, politik och praxis med avseende på unionsmedlemskap.

1.4.2 Specifikt/specifika mål:

Faciliteten kommer att stödja åtgärder för att

- påskynda stödmottagarnas omställning till hållbara och inkluderande ekonomier som kan stå emot konkurrenstrycket på unionens inre marknad och till ett stabilt investeringsklimat,
- främja regional ekonomisk integration, särskilt genom framsteg i upprättandet av den gemensamma regionala marknaden,
- främja stödmottagarnas ekonomiska integration med unionens inre marknad,
- stödja regional ekonomisk integration och förbättrad integration med EU:s inre marknad genom förbättrad konnektivitet i regionen i linje med transeuropeiska nät,
- påskynda den gröna omställningen i linje med den gröna agendan för västra Balkan 2020 och omfatta alla ekonomiska sektorer, särskilt energisektorn, inbegripet

¹⁹ I den mening som avses i artikel 58.2 a eller b i budgetförordningen.

omställningen till en klimatneutral, klimattålig och cirkulär ekonomi med minskade koldioxidutsläpp,

– främja den digitala omställningen som en drivkraft för hållbar utveckling och inkluderande tillväxt,

– främja innovation, särskilt för små och medelstora företag och till stöd för den gröna och den digitala omställningen,

– främja utbildning av hög kvalitet, omskolning och kompetenshöjning samt sysselsättningspolitik,

– ytterligare stärka de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, inbegripet rättsstatsprincipen, demokratin, respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, genom att främja ett oberoende rättsväsende, förstärkt säkerhet, kampen mot bedrägerier, korruption, organiserad brottslighet, penningtvätt och finansiering av terrorism, skatteundandragande och skattebedrägeri, efterlevnad av internationell rätt, stärka mediefriheten och den akademiska friheten och en gynnsam miljö för det civila samhället, främja social dialog, främja jämställdhet, icke-diskriminering och tolerans för att säkerställa och stärka respekten för rättigheter för personer som tillhör minoriteter,

– stärka den offentliga förvaltningens effektivitet och stödja öppenhet, strukturreformer och god förvaltning på alla nivåer, även på områdena förvaltning av offentliga finanser och offentlig upphandling och kontroll av statligt stöd samt stödja initiativ och organ som arbetar med att stödja och verkställa internationell rätt i stödmottagarna på västra Balkan.

1.4.3 *Verkan eller resultat som förväntas*

Beskriv den verkan som förslaget eller initiativet förväntas få på de mottagare eller den del av befolkningen som berörs.

Stöd inom ramen för faciliteten förväntas göra det möjligt för stödmottagarna att genomföra de reformer och investeringar som krävs för att deras ekonomier ska bli mer konkurrenskraftiga, vilket ökar regionens interna konnektivitet och konvergens med unionen.

Genomförandet av faciliteten bör också stärka systemen för intern kontroll och förvaltning av de offentliga finanserna i stödmottagarna samt genomförandet av de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen, särskilt när det gäller rättsstatsprincipen och kampen mot korruption, bedrägerier och organiserad brottslighet.

1.4.4 *Prestationsindikatorer*

Ange indikatorer för övervakning av framsteg och resultat.

Särskilda indikatorer kommer att fastställas i reformagendan och de låneavtal som ska ingås med varje stödmottagare i enlighet med artiklarna 12 och 17.

1.5 **Grunder för förslaget eller initiativet**

1.5.1 *Krav som ska uppfyllas på kort eller lång sikt, inbegripet en detaljerad tidsplan för genomförandet av initiativet*

Trots att stödmottagarna befinner sig i olika skeden på vägen till EU-anslutning släpar deras ekonomiska produktion och konkurrenskraft efter EU:s. De reformer och investeringar som stöds av denna facilitet är avsedda att påskynda uppnåendet av

bättre konvergens och anpassning till EU:s standarder samt en närmare ekonomisk integration inom regionen och med EU:s inre marknad.

Förutsättningarna för att få finansiering inom ramen för faciliteten är att stödmottagarna upprätthåller och respekterar effektiva demokratiska mekanismer, rättsstatsprincipen och garantera respekten för de mänskliga rättigheterna, inbegripet rättigheter för personer som tillhör minoriteter. En annan förutsättning ska vara att Serbien och Kosovo engagerar sig konstruktivt i normaliseringen av sina förbindelser i syfte att fullt ut genomföra alla sina respektive skyldigheter enligt avtalet om vägen till normalisering och dess genomförandebilaga samt alla tidigare dialogavtal. De bör också inleda förhandlingar om det övergripande avtalet om normalisering av förbindelserna.

Kommissionen kommer också att kontrollera att allmänna villkor är uppfyllda (makrofinansiell stabilitet, sund förvaltning av de offentliga finanserna, öppenhet och tillsyn av budgeten).

För att få finansiering måste stödmottagarna utforma reformagendor på grundval av sina tillväxtstrategier, ekonomiska reformprogram, den reviderade utvidgningsmetoden och utvidgningsrapporter som kommer att antas av kommissionen genom ett genomförandebeslut. Agendan kommer att innehålla ett begränsat antal reformer och investeringsområden med betalningsvillkor och tillhörande belopp. Sådana villkor skall avspegla framstegen när det gäller särskilda socioekonomiska reformer, bland annat när det gäller de grundläggande principerna för utvidgningsprocessen och rättsstatsprincipen. Efter beslutet om godkännande av reformagendorna och ingående av lämpliga avtal kommer stödmottagarna att vara berättigade till förhandsfinansiering.

Medlen inom ramen för faciliteten kommer att frigöras varje halvår efter det att stödmottagarna lagt fram en begäran som motiverar uppfyllandet av betalningsvillkoren och bekräftar att alla underliggande transaktioner är lagliga och korrekta, åtföljd av en rapport om uppföljningen av fall av felaktig förvaltning av därmed sammanhängande finansiering. Kommissionen kommer att ställa medel till förfogande på grundval av sin bedömning av ansökningarna. Medlen får frigöras som hela belopp, reducerade belopp eller helt hållas inne, beroende på hur väl betalningsvillkoren uppfylls, per typ. Innehållna medel får omfördelas till övriga stödmottagare under de följande åren.

De investeringar som planeras i reformagendorna kommer att stödjas via investeringsramen för västra Balkan. Närliggande projekt eller program lämnas in till den operativa styrelsen för investeringsramen för västra Balkan för yttrande först efter att kommissionen har bedömt uppfyllandet av de relevanta betalningsvillkoren och därefter frisläppt medel, och omfattas av reglerna i den relevanta ansökningsomgången för investeringsramen för västra Balkan.

Fyra årliga cykler förväntas under perioden 2024–2027.

- 1.5.2 *Mervärdet av en åtgärd på unionsnivå (som kan följa av flera faktorer, t.ex. samordningsfördelar, rättssäkerhet, ökad effektivitet eller komplementaritet). Med ”mervärdet av en åtgärd på unionsnivå” i denna punkt avses det värde en åtgärd från unionens sida tillför utöver det värde som annars skulle ha skapats av enbart medlemsstaterna.*

Åtgärder på unionsnivå är nödvändiga för att uppnå en snabbare ekonomisk konvergens mellan länderna på västra Balkan och EU på deras väg mot ett potentiellt

EU-medlemskap. Storleken på det stöd som krävs är sådan att regionen fortsätter att kräva varaktigt externt stöd som ingen medlemsstat, eller en enskild givare, skulle kunna tillhandahålla på egen hand. Unionen har en unik möjlighet att leverera flerårigt externt bistånd till regionen på ett snabbt, samordnat och förutsägbart sätt. Unionen kan också utnyttja sin upplåningskapacitet för att låna ut till stödmottagarna i regionen på fördelaktiga villkor och tillhandahålla bidrag i ett flerårigt perspektiv.

1.5.3 *Erfarenheter från tidigare liknande åtgärder*

Faciliteten bygger på och kompletterar det stöd som ges till västra Balkan inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III) samt använder en av dess framgångsrika mekanismer – investeringsramen för västra Balkan. Båda dessa instrument har visat att EU-finansiering kan erbjuda betydande hävstångseffekter när den används tillsammans med finansiering från andra givare i blandade sammanhang. Utformningen av denna facilitet är dock annorlunda eftersom den till stor del är beroende av förmånliga lån från unionen tack vare dess utmärkta kreditbetyg. Faciliteten kommer att bygga vidare på de lärdomar som dragits av faciliteten för återhämtning och resiliens, som inrättades 2020, samt av en nyligen föreslagna facilitet för Ukraina.

1.5.4 *Förenlighet med den fleråriga budgetramen och eventuella synergieffekter med andra relevanta instrument*

Den föreslagna faciliteten syftar till att förse unionen med ett rättsligt instrument som gör det möjligt för unionen att stödja en större socioekonomisk konvergens på västra Balkan på dess väg mot ett EU-medlemskap. Faciliteten kommer att komplettera stödet inom ramen för instrumentet för stöd inför anslutningen, som är inriktat på stödmottagarnas anpassning till EU:s regelverk och förberedelser för att uppfylla de skyldigheter som följer av ett medlemskap.

Detta nya lagstiftningsförslag för faciliteten för reformer och tillväxt kompletterar förslaget till rådets förordning COM(2023) 337 om ändring av förordning (EU) 2020/2093 om den fleråriga budgetramen 2021–2027 (se avsnitten 1.5.5 och 3.2.4).

Det totala beloppet för faciliteten ska tillhandahållas genom lån och icke återbetalningspliktigt stöd. Lånekomponenten kommer att uppgå till högst 4 miljarder euro för alla stödmottagare under hela perioden 2024–2027. Lånen kommer att garanteras genom den gemensamma avsättningsfonden till en avsättningsnivå på 9 %. Det ytterligare bidragsbeloppet i form av icke återbetalningspliktigt stöd som planeras i förslaget till en reviderad flerårig budgetram är 2 miljarder euro, inklusive avsättningar och administrativa utgifter.

1.5.5 *Bedömning av de olika finansieringsalternativ som finns att tillgå, inbegripet möjligheter till omfördelning*

Unionens budget ger redan stöd till förberedelserna inför en eventuell EU-anslutning genom instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III), som omfattar västra Balkan och Turkiet, och bygger på bidrag, blandfinansiering och budgetgarantier. Denna finansiering går helt och hållet till nödvändig verksamhet i samband med anpassning och förberedelser till utvidgningen och till genomförandet av den ekonomiska planen och investeringsplanen.

Den föreslagna faciliteten har endast påskyndat den socioekonomiska konvergens på västra Balkan och bygger på en annan strategi som skapar en stark koppling

mellan fullgörandet av reformåtagandena och tillgången till finansiering. Den bygger också på en annan finansieringsordning, där två tredjedelar av finansieringen kommer från lån som tagits av unionen och överförs till stödmottagarna.

För att säkerställa ett smidigt och öppet genomförande av alla investeringar som identifierats inom ramen för stödmottagarnas reformagendor avser kommissionen att använda den testade metoden i investeringsramen för västra Balkan, samtidigt som de villkor som nämns ovan bibehålls.

Med tanke på att detta är en helt annan stödmekanism, med inriktning på en särskild uppsättning prioriteringar i regionen, och att målen för instrumentet för stöd inför anslutningen kräver hela den finansiering som tillhandahålls i budgeten, skulle det inte vara praktiskt möjligt att använda det befintliga instrumentet (IPA III), och det skulle inte vara möjligt att omfördela medel inom detta instrument.

1.6 **Beräknad varaktighet för och beräknade budgetkonsekvenser av förslaget eller initiativet**

begränsad varaktighet

- verkan från och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ till och med [den DD/MM]ÅÅÅÅ
- budgetkonsekvenser från och med 2024 till och med 2027 för åtagandebemyndiganden och från och med 2024 för betalningsbemyndiganden.

obegränsad varaktighet

- Efter en inledande period ÅÅÅÅ–ÅÅÅÅ,
- beräknas genomförandetakten nå en stabil nivå.

1.7 **Planerad(e) genomförandemetod(er)²⁰**

Direkt förvaltning som sköts av kommissionen

- via dess avdelningar, vilket också inbegriper personalen vid unionens delegationer,
- via genomförandeorgan

Delad förvaltning med medlemsstaterna

Indirekt förvaltning genom att uppgifter som ingår i budgetgenomförandet anförtros

- tredjeländer eller organ som de har utsett,
- internationella organisationer och organ kopplade till dem (ange vilka),
- EIB och Europeiska investeringsfonden,
- organ som avses i artiklarna 70 och 71 i budgetförordningen,
- offentligt rättsliga organ,

²⁰ Närmare förklaringar av de olika genomförandemetoderna med hänvisningar till respektive bestämmelser i budgetförordningen återfinns på webbplatsen Budgpedia: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

- privaträttsliga organ som har anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter i den utsträckning som de har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier,
- organ som omfattas av privaträtten i en medlemsstat, som anförtrotts genomförandeuppgifter inom ramen för ett offentlig-privat partnerskap och som har försetts med tillräckliga ekonomiska garantier,
- organ eller personer som anförtrotts genomförandet av särskilda åtgärder inom Gusp enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen och som fastställs i den grundläggande akten.
- Vid fler än en metod, ange kompletterande uppgifter under ”Anmärkningar”.

Anmärkningar

I artikel 8 anges formerna för genomförandet av facilitetens pelare, dvs. direkt och indirekt förvaltning i enlighet med budgetförordningen.

2. FÖRVALTNING

2.1 Regler om övervakning och rapportering

Ange intervall och andra villkor för sådana åtgärder.

Särskilda kvantitativa och kvalitativa steg kommer att fastställas i reformagendorna (som kommissionen godkänt i ett genomförandebeslut), så att uppfyllandet av betalningsvillkoren kan övervakas. Stödmottagaren kommer att lämna in en motiverad begäran varje halvår om att det icke återbetalningspliktiga ekonomiska stödet och lånet ska frigöras och ange hur dessa villkor har uppfyllts på ett tillfredsställande sätt, baserat på indikatorer som fastställs i genomförandebeslutet.

Dessutom kommer reformagendorna att innehålla övervakningsindikatorer som gör det möjligt att i större utsträckning övervaka och rapportera stödmottagarnas framsteg när det gäller facilitetens allmänna och särskilda mål.

Kommissionen kommer årligen att rapportera till Europaparlamentet, rådet och det utskott som avses i artikel 27 om förvaltningen av de medel som tillhandahålls inom ramen för faciliteten samt framstegen mot målen.

Kommissionen kommer även göra en efterhandsutvärdering av förordningen.

2.2 Förvaltnings- och kontrollsystem

2.2.1 *Motivering av den genomförandemetod, de finansieringsmekanismer, de betalningsvillkor och den kontrollstrategi som föreslås*

Faciliteten kommer att genomföras under direkt och indirekt förvaltning. En del kommer att vara direkt förvaltning med direkt överföring av medel till stödmottagarens statsbudget, medan särskilda investeringar kommer att kanaliseras via investeringsramen för västra Balkan, dvs. indirekt förvaltning med internationella finansinstitut.

Kontrollstrategin kommer att anpassas till genomförandet inom var och en av dessa pelare med hjälp av övervakning, utvärdering och revisioner. Särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt stödmottagarnas förvaltning av de medel som ställs till deras förfogande. Utbetalning av medel kommer att ske enligt en fast halvårsplan på grundval av ansökningar från stödmottagarna och efter kommissionens kontroll av att de relevanta betalningsvillkoren är uppfyllda.

Den flerskiktsstruktur som finns på plats för kontrollmekanismerna (se även avsnitt 2.3) ger en integrerad ram för att säkerställa att alla lämpliga åtgärder för att skydda unionens ekonomiska intressen finns på plats. Det kommer att garantera att proportionalitetsprincipen beaktas och de särskilda villkor under vilka faciliteten kommer att fungera.

2.2.2 *Uppgifter om identifierade risker och om det eller de interna kontrollsystem som inrättats för att begränsa riskerna*

Den huvudsakliga risken som har identifierats i samband med finansieringen är att de betalningsvillkoren kopplade till utbetalning av medel inte uppfylls.

De åtgärder som kommer att vidtas för att minska denna risk är följande:

– Bedömning av kommissionen rörande uppfyllande av relevanta villkor innan utbetalning av medel sker, med möjlighet att hålla inne medlen.

– Minskning eller innehållande av tillhandahållet stöd eller indrivning av belopp som använts för att uppnå facilitetens mål vid oriktigheter, bedrägerier, korrupktion och intressekonflikter som påverkar unionens ekonomiska intressen och som inte har korrigerats av stödmottagarna, eller vid ett allvarligt åsidosättande av en skyldighet till följd av de avtal som ingåtts med stödmottagarna.

– Uppskov med finansieringen om den berörda stödmottagaren inte uppfyller de villkor som anges i artikel 5.

2.2.3 *Beräkning och motivering av kontrollernas kostnadseffektivitet (dvs. förhållandet mellan kostnaden för kontrollerna och värdet av de medel som förvaltas) och en bedömning av den förväntade risken för fel (vid betalning och vid avslutande)*

Ekonomiskt bidrag kommer att ges till stödmottagaren i form av finansiering som inte är kopplad till de kostnader som avses i artikel 125.1 a i budgetförordningen.

2.3 Åtgärder för att förebygga bedrägeri och oriktigheter

Beskriv förebyggande åtgärder (befintliga eller planerade), t.ex. från strategi för bedrägeribekämpning.

Förslaget innehåller specifika bestämmelser för att skydda unionens finansiella intressen. Faciliteten kommer att förses med ett starkt system för revision och kontroller som fastställs i en flernivåmekanism: reformen av stödmottagarnas revisions- och kontrollsystem kommer att ingå som en del av reformerna inom ramen för reformagendorna, och utöver det får kommissionen genomföra detaljerade systemgranskningar av det nationella budgetgenomförandet på grundval av en riskbedömning och en dialog med de nationella revisionsmyndigheterna, och utfärda rekommendationer om förbättringar av systemen. I enlighet med förordning (EU, Euratom) 2018/1046, ska Olaf, revisionsrätten och Europeiska åklagarmyndigheten dessutom ha de rättigheter och den tillgång som krävs för att kunna utföra sina respektive uppgifter.

Investeringsdelen av faciliteten kommer att genomföras genom indirekt förvaltning med internationella finansinstitut på grundval av pelarbedömningar och ramavtal med dem.

3. BERÄKNADE BUDGETKONSEKVENSER AV FÖRSLAGET ELLER INITIATIVET

3.1 Flerårig budgetram – berörd(a) budgetrubrik(er) för utgifter

– Nya budgetrubriker som föreslås

Utöver taken i den fleråriga budgetrame n	Budgetrubrik	Typ av utgifter	Bidrag			
	Nummer	Diff./Icke- diff.	från Eftalände r	från kandidatlän der och potentiella kandidater	från andra tredjeländ er	övriga inkomster avsatta för särskilda ändamål
Rubrik 6	15.0301 – Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan – Operativa utgifter	DA	JA	p.m.	JA	JA
Rubrik 6	15.0302 – Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan – Avsättning till den gemensamma avsättningsfonden	DA	JA	p.m.	JA	JA
Rubrik 6	15.010102 – Stödutgifter för faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan	DA	JA	p.m.	JA	JA

3.2 Förslagets beräknade budgetkonsekvenser på anslagen

3.2.1 Sammanfattning av beräknad inverkan på driftsanslagen

- Förslaget/initiativet kräver inte att driftsanslag tas i anspråk
- Förslaget/initiativet kräver att driftsanslag tas i anspråk enligt följande:

Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan – finansiering* (miljoner euro)					
Typ av stöd	2024	2025	2026	2027	Totalt
Ej återbetalningspliktigt stöd (bidrag)	500	500	500	500	2 000
<i>varav administrativa utgifter</i>	7,5	7,5	7,5	7,5	30
Lån	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
TOTALT**	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000

* Årlig och övergripande fördelning av det icke återbetalningspliktiga stödet och lånen, endast vägledande och anges endast i illustrativt syfte. Den faktiska fördelningen kommer att omfattas av det årliga beslutsfattandet.** Tabellen förutsätter lika stora åtagandebemyndiganden som betalningsbemyndiganden. Detta är endast för illustrativa syften. Den faktiska kalibreringen av de två kommer att bedömas utifrån årliga behov.

3.2.2 Sammanfattning av uppskattad inverkan på driftsanslag (miljoner euro)

	År 2024 ²¹	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT
RUBRIK 6 i den fleråriga budgetramen					
15.0301 – Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan – Operativa utgifter	402,55	402,55	402,55	402,55	1 610,2
15.0302 – Faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan – Avsättning till den gemensamma avsättningsfonden	90	90	90	90	360
Delsumma RUBRIK 6 i den fleråriga budgetramen	492,55	492,55	492,55	492,55	1 970,2

3.2.3 Sammanfattning av beräknad inverkan på de administrativa anslagen

- Förslaget/initiativet kräver inte att anslag av administrativ natur tas i anspråk
- Förslaget/initiativet kräver att anslag av administrativ natur tas i anspråk, såsom förklaras nedan:

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

	År 2024 ²²	År 2025	År 2026	År 2027	TOTALT
--	--------------------------	------------	------------	------------	--------

RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen					
Personalresurser	1,026	1,026	1,026	1,026	4,104
Övriga administrativa utgifter	0,030	0,030	0,030	0,030	0,120
Delsumma RUBRIK 7 i den fleråriga budgetramen	1,056	1,056	1,056	1,056	4,224

Utanför RUBRIK 7²³ i den fleråriga budgetramen					
--	--	--	--	--	--

²¹ År 2024 är det år då förslaget eller initiativet ska börja genomföras.

²² År 2024 är det år då förslaget eller initiativet ska börja genomföras.

Personalresurser	2,529	2,529	2,529	2,529	10,116
Andra utgifter av administrativ natur	4,920	4,920	4,920	4,920	19,680
Delsumma utanför RUBRIK 1–7i den fleråriga budgetramen	7,449	7,449	7,449	7,449	29,796

TOTALT	8,505	8,505	8,505	8,505	34,020
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Personalbehov och andra utgifter av administrativ natur ska täckas genom anslag inom generaldirektoratet vilka redan har avdelats för förvaltningen av åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av anslag inom generaldirektoratet, samt vid behov ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

²³

Detta avser tekniskt eller administrativt stöd för genomförandet av vissa av Europeiska unionens program och åtgärder (tidigare s.k. BA-poster) samt indirekta och direkta forskningsåtgärder.

3.2.3.1 Beräknat personalbehov

- Förslaget/initiativet kräver inte att personalresurser tas i anspråk
- Förslaget/initiativet kräver att personalresurser tas i anspråk enligt följande:

Beräkningarna ska anges i heltidsekvivalenter

	År 2024	År 2025	År 2026	År 2027	
○ Tjänster som tas upp i tjänsteförteckningen (tjänstemän och tillfälligt anställda)					
20 01 02 01 (Kommissionens huvudkontor och representationskontor)	6	6	6	6	
20 01 02 03 (vid delegationer)					
01 01 01 01 (indirekta forskningsåtgärder)					
01 01 01 11 (Direkta forskningsåtgärder)					
Andra budgetrubriker (ange vilka)					
○ Extern personal (i heltidsekvivalenter)²⁴					
20 02 01 (Kontraktanställda, nationella experter och vikarier finansierade genom ramanslaget)					
20 02 03 (AC, AL, END, INT och JPD med delegationer)					
15.010102 – Stödutgifter för faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan	– vid huvudkontoret	9	9	9	9
	– vid delegationer	9	9	9	9
Andra budgetrubriker (ange vilka)					
TOTALT	24	24	24	24	

Personalbehov och andra utgifter av administrativ natur ska täckas genom anslag inom generaldirektoratet vilka redan har avdelats för förvaltningen av åtgärden i fråga, eller genom en omfördelning av anslag inom generaldirektoratet, samt vid behov ytterligare resurser som kan tilldelas det förvaltande generaldirektoratet som ett led i det årliga förfarandet för tilldelning av anslag och med hänsyn tagen till begränsningar i fråga om budgetmedel.

Beskrivning av arbetsuppgifter:

Tjänstemän och tillfälligt anställda	Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering.
Extern personal	Heltidsekvivalenter kommer att arbeta med policyutveckling, juridiska frågor, med särskilt fokus på upphandlingsfrågor, ekonomisk förvaltning, kontraktsförvaltning, revision, övervakning, rapportering och utvärdering.

²⁴ [Denna fotnot förklarar vissa initialförkortningar som inte används i den svenska versionen].

3.2.4 Förenlighet med den gällande fleråriga budgetramen

Förslaget/initiativet:

- kan finansieras fullständigt genom omfördelningar inom den berörda rubriken i den fleråriga budgetramen.

Beskriv i förekommande fall vilka omfördelningar som krävs och ange berörda budgetrubriker och motsvarande belopp. Bifoga en Excel-tabell om det gäller en större omfördelning.

- kräver användning av den outnyttjade marginalen under den relevanta rubriken i den fleråriga budgetramen och/eller användning av särskilda instrument enligt definitionen i förordningen om den fleråriga budgetramen.

Beskriv vad som krävs, ange berörda rubriker och budgetrubriker, motsvarande belopp och de instrument som är föreslagna för användning.

- kräver en översyn av den fleråriga budgetramen.

Detta nya lagstiftningsförslag för faciliteten för reformer och tillväxt för västra Balkan kommer parallellt med förslaget till rådets förordning COM(2023) 337 om ändring av förordning 2020/2093 om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Ändringen av den förordningen är nödvändig för att öka rubrik 6 för 2024–2027 för att tillhandahålla finansiering till denna facilitet som icke återbetalningspliktigt stöd och tillhandahållande av stöd i form av lån.

3.2.5 Bidrag från tredje part

Förslaget/initiativet:

- innehåller inga bestämmelser om samfinansiering från tredje parter
- innehåller bestämmelser om samfinansiering från tredje parter enligt följande uppskattning:

Anslag i miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

3.3 Beräknad inverkan på inkomsterna

- Förslaget/initiativet påverkar inte inkomsterna.
- Förslaget/initiativet påverkar inkomsterna på följande sätt:
 - Påverkan på egna medel
 - Påverkan på andra inkomster
 - inkomsterna är avsatta för särskilda utgiftsposter

Miljoner euro (avrundat till tre decimaler)

Inkomstposter i den årliga budgeten:	Belopp som förts in för det innevarande budgetåret	Förslagets/initiativets inverkan på inkomsterna ²⁵						
		År N	År N+1	År N+2	År N+3	För in så många år som behövs för att redovisa varaktigheten för inverkan på resursanvändningen (jfr punkt 1.6)		
Artikel		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.

²⁵ Vad gäller traditionella egna medel (tullar, sockeravgifter) anges nettobeloppen, dvs. bruttobeloppen minus 20 % avdrag för uppbörds kostnader.